

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

III. Kademe (9, 10, 11 ve 12. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1. DEĞERLERİMİZ	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ	9
TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI	9
1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI	9
2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI	10
3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	11
4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	12
TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
2. HEDEFLERİN YAPISI	15
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR	16
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	48

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamalarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüşmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünlüşmesini sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojide temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamalara yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimini etkiler ve bilişsel gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak "BEP" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI

1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI

Türkçe Dersi Öğretim Programı, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri sözlü iletişim, dinleme, okuma ve yazma becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak, kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirme, iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini ifade etme ve bilgi edinmelerinde dilin yeri çok önemlidir. Bu bağlamda öğretim programında öğrenme alanlarındaki beceriler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır.

Ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak dil bilgisi ve yazım kuralları ile ilgili hedefler artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak doğru kullanmalarının sağlanması,
2. Yaşamları boyunca kullanacakları temel okuma yazma becerilerini kazanmalarının sağlanması,
3. Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması,
4. Sözlü iletişim becerilerini kullanarak iletişim kurmalarının sağlanması,
5. Dinleme / izleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi,
6. Anlama, sınıflama, sıralama, ilişki kurma, tahmin etme gibi bilişsel becerilerinin geliştirilmesi,
7. Sözcük dağarcıklarını ve anlatım becerilerinin geliştirilmesi,
8. Gerçek yaşam uygulamalarında okuma ve yazma becerilerini kullanmalarının sağlanması,
9. Okuduğunu anlamaya ve yazılı ifadeye hazırlık becerilerini geliştirmesi,

10. İşlevsel okuma-yazma becerilerini günlük ve sosyal yaşamlarında kullanmalarının sağlanması,
11. Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlerin farkına vardırılması amaçlanmıştır.

2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin performansını ve önkoşul becerileri göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün hedefler sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde ve tüm öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda temel tasarım yaklaşımı belirlenirken hem öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını temel alan öğrenci merkezli yaklaşım hem de konu öğretimini merkeze alan konu merkezli bir yaklaşım temel alınmıştır. Bu anlamda program tasarımı eklettik bir yapıya sahiptir. Yani program hem konu merkezli hem de öğrenci merkezlidir.

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik geliştirilmiş olan bu program, bireysel temelleri dikkate alarak oluşturulmuştur. Öğrenci, programın en önemli parçasıdır. Öğrenme alanları ve etkinlikler birey için seçilmiş ve düzenlenmiştir. Öğrenme yaşantıları bireyin ilerideki gereksinimleri göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Özellikle bu program, program geliştirme açısından aşağıda belirtilen bireysel temeller dikkate alınarak geliştirilmiştir.

- Her öğrencinin bir birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencinin kişisel mutluluğunu ve başarıya duygusunu kazandırmak için çaba gösterir.
- Öğrencinin gelecekteki hayatı için rehberdir.
- Günümüzdeki engelli bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine rehberdir.
- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı bir birey olarak yetişmesini hedef almıştır.

Program geliştirme açısından bir başka önemli temel ise **psikolojik temeldir**. Özellikle son zamanlarda insanlar nasıl öğrenir?, Öğrenme ortamları nasıl düzenlenmelidir? gibi sorular eğitim programlarının psikolojik temellerini oluşturmaktadır. Anlamlı bir öğrenme, öğrencilerin ön bilgilerinin kontrol edildiği, gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların temel alındığı, öğrencinin her zaman bilişsel, çoğunlukla devinimsel olarak da etkin olduğu öğrenme ortamlarında gerçekleşmelidir. Ayrıca bu öğrenme ortamlarının öğrenciye yeni öğrendiklerinin pekiştirilmesi için fırsatlar sunması gerekmektedir. Orta ve ağır engellilere yönelik bu program aynı zamanda **görevsel (işlevsel)** nitelik taşımaktadır. Bu anlamda programda yer verilen konular ve etkinlikler hayatta geçerli olan konulardır. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanmış olan Okuma-Yazma Öğretim Programı'nın felsefi temelleri, **pragmatist** felsefenin eğitime uygulanması olarak ele alınan **ilerlemecilik** eğitim felsefesiyle örtüşmektedir. Çünkü programda öğrenci gereksinimlerini merkeze alan ve öğrenci için işlevsel değeri olan bilgi, beceri ve tutumlar öğretilmektedir.

Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Bu bağlamda bu programda iki farklı öğrenme kuramından yararlanılmıştır. Öğretim programına temel olan **öğrenme yaklaşımları** ise sırası ile uygulamalı davranış analizi ve sosyal etkileşimci kuramdır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın öne sürdüğü ilkeleri kullanarak sosyal açıdan birey için anlamlı ve toplum için önemli davranışları değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı davranış analizinde sosyal açıdan önemli, gözlenebilir ve ölçülebilir hedef davranışlar belirlenerek, bu davranışlarda istedik yönde değişiklik yaratmak için çalışılır. Uygulamalı davranış analizi alanında yeni beceri ve davranışlar kazandırılmaktadır.

nışları öğretmek üzere geliştirilmiş çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bu programda yer alan yöntemler; Doğrudan Öğretim Yöntemi, Yanlızsız Öğretim Yöntemleri ve Etkinlik Temelli Öğretim Yöntemidir.

Sosyal etkileşim kuramına göre çocuğun gelişiminin daha bilgili ve deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda gerçekleşmektedir. Diğer bir deyişle çocuklar diğer kişilerle etkileşimler kurarak öğrenir. Çocuklar ve yetişkinlerin birlikte etkileşim içinde gerçekleştirdikleri tüm etkinlikler yakınsal gelişim alanı olarak adlandırılan alanda gerçekleşir. Yakınsal gelişim alanı, çocuğun bağımsız olarak yapabileceği ile maksimum yetişkin desteği ile yapacağı arasındaki alan olarak tanımlanmakta ve öğrenme bu alan içinde gerçekleşmektedir. Hedeflenen, çocuğu yetişkin rehberliğinden bağımsız hale getirmektir. Bu amaçla yetişkin birçok destekleyici sunarak öğrencinin söz konusu becerilerde bağımsızlaşmasını sağlar. Bu yaklaşımı temel alan birçok öğretim yöntemi bulunmaktadır. Planlı Söyleşi ve Dil Deneyimi Yaklaşımı bunlardan bazılarıdır.

Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınarak “BEP” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazırbulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internette indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performanslarını belirlemek amacıyla belirli ölçme araçlarından yararlanılır. Öğretmen tarafından da geliştirilebilen bu araçlarla elde edilen veriler;

1. Öğrencilerin öğretimi hedeflenen davranışı öğrenmeye hazır olup olmadıklarını,
2. Geliştirilen öğretim programının etkililiğini,
3. Öğretimin sonlandırılma kararının verilmesini,
4. Öğretimle ne düzeyde genellenebilen davranış değişikliğinin sağlanabildiğini,
5. Öğretim sonlandıktan sonra etkisinin devam edip etmediğini (izleme) değerlendirmek amacıyla kullanılır.

Öğrencilerin programla kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerileri ne oranda edindiğinin tespitinde kullanılan ölçme ve değerlendirme uygulamaları sürekli olmalıdır. Değerlendirme süreci birçok basamağı içermelidir. Bu basamaklar aşağıda verilmektedir.

Programın Gözden Geçirilmesi: Öğretim programını gözden geçirerek, öğrenme alanlarına göre nereden başlanacağına karar verilmelidir.

Öğretim Öncesinde Veri Toplama: Öğrenciye seçilen öğrenme alanında yer alan hedef davranışlar öğretilmeden önce değerlendirme yapılmalıdır.

Kaba Değerlendirme: Program öğrenme alanları ve hedefleri gözden geçirdikten sonra kaba değerlendirme araçları programa göre geliştirilmelidir. Kaba değerlendirme araçları olarak kontrol listeleri,

gözlemler ve görüşmelerden yararlanılabilir. Öğrencilerin defterleri incelenebilir. Bu tür ölçümler öğrencinin performansı hakkında kabaca bilgi verecek ve ayrıntılı değerlendirme için yol gösterecektir.

Ayrıntılı Değerlendirme Araçları Hazırlanması ve Uygulanması: Seçtiğiniz öğrenme alanına göre ayrıntılı değerlendirme çok çeşitli ölçme araçları veya değerlendirme süreçleri kullanılarak yapılabilir. Örneğin; ölçüt bağımlı ölçü araçları hazırlanabilir. Dil örnekleri alınabilir. İş örneği analizleri yapılabilir. Okuduğunu anlama testleri uygulanabilir. Önemli olan söz konusu öğrenme alanında en iyi şekilde ölçülebilecek ölçme aracı/araçlarını geliştirmek ve uygulamaktır. Öğretim öncesinde yapılan ayrıntılı değerlendirme öğretime nereden başlanacağına yol gösterecektir. Bu değerlendirmeden sonra amaçlar belirlenerek öğretime başlanabilir.

Öğretim Sırasında Veri Toplama: Öğrenciye seçilen öğrenme alanında yer alan hedef davranışlar öğretilirken değerlendirme yapılmalıdır. Öğretim sırasında yapılan bu değerlendirmeler öğretimin düzenlenmesinde rol oynar.

Öğretim Sonunda Veri Toplama: Öğretim sonunda öğretim öncesinde kullanılan ölçme araçları ile belirlenen hedeflere ulaşmış ulaşmadığı saptanmalıdır.

Toplanan Verilerin Kayıt Edilmesi: Öğrenci performansı sürekli kayıt edilerek öğrenci performansı kayıt altına alınmalıdır. Kayıtlar sistematik olarak tutulmalıdır.

Sonuçları Değerlendirilmesi ve Gerekli Düzenlemelerin Yapılması: Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Eğer uygun değerlendirme süreçlerine yer verildiyse, bu tür sorulara cevap verilebilecek ve birçok problemlerin üstesinden gelinebilecektir.

Bu programda değerlendirme araçları olarak informal ölçü araçlarının kullanılmalıdır. Bunların bir kısmı ölçüt bağımlı ölçü araçları ve kontrol listeleri gibi öğretmen yapımı ölçü araçlarıdır. Ayrıca programda öğrenci performansının belirlenmesinde gözlem tekniğine ve bazı beceriler için (ör, yazma becerisi) gözlemin özel bir türü olan çalışma örneği analizine yer verilmiştir. Çalışma örneği analizi; tepki ve hata analizi şeklinde yapılır. Bu programda bazı öğrenme alanlarında (yazılı ifade) hata analizi kullanılmalıdır.

4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

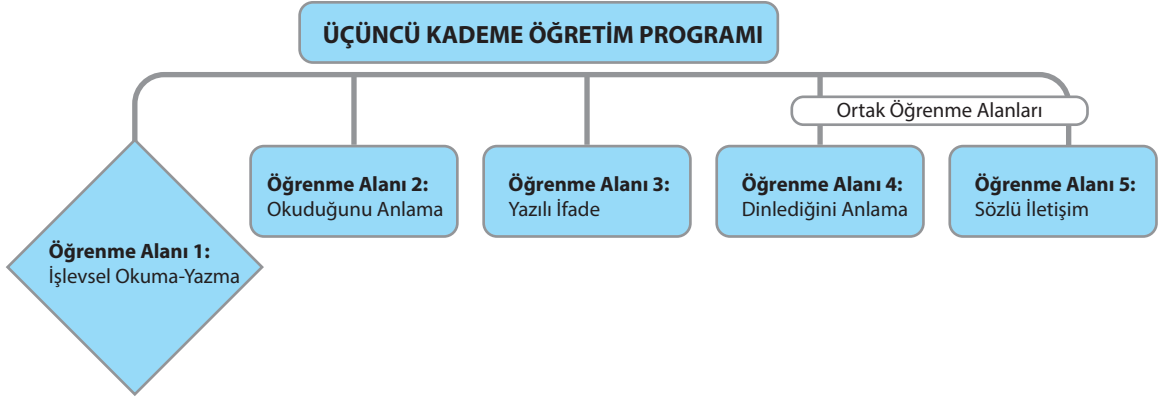
- Okuma-yazma bilmeyen çocuklara ikinci kademede yer alan Ses Esaslı İlk Okuma Yazma yöntemi ile ilk okuma-yazma çalışmaları yapılmalıdır.
- İlk iki kademede etkili öğretim yapıldığı halde ilk okuma-yazmayı öğrenemeyen, sesleri tanımadığı ve birleştirmede sorunları bulunan öğrenciler için İşlevsel Okuma-Yazma öğrenme alanı bulunmaktadır. Bu öğrenme alanındaki hedefler çalışılmalıdır. Bu öğrencilere Okuduğunu Anlama ve Yazılı İfade öğrenme alanlarından hedef alınmamalıdır.
- İlk okuma-yazma becerilerini kazanmış olan öğrenciler için Okuduğunu Anlama ve Yazılı İfade öğrenme alanlarından hedefler çalışılmalıdır. Bu öğrenciler için İşlevsel Okuma-Yazma öğrenme alanından hedef alınmamalıdır.
- Dinlediğini Anlama ve Sözlü İletişim bu kademede ortak öğrenme alanı olduğundan diğer öğrenme alanlarında yer alan hedefler öğretilirken bir yandan bu alanlardan hedefler çalışılmalıdır. Ayrıca bu iki ortak öğrenme alanı, hem işlevsel okuma programını takip eden hem de okuma-yazma bilen öğrenciler için ortak öğrenme alanıdır.
- Öğretmenler çocuğun performansına göre -bulduğu kademeyi dikkate almayarak- diğer kademelerden hedef ve hedef davranışlar seçebilir.

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen Türkçe Öğretim Programı giriş, öğretim programının uygulanması ve öğretim programının yapısı bölümlerinden oluşmaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme alanları; İşlevsel Okuma Yazma, İlk Okuma Yazma, Okuduğunu Anlama, Yazılı İfade, Dinlediğini Anlama ve Sözlü İletişim olmak üzere altı ana başlık altında düzenlenmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Şekil 1. Türkçe Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları

İşlevsel Okuma-Yazma: Bu öğrenme alanının amacı, ilk okuma-yazmayı öğrenmede zorlanan öğrencilerin günlük yaşamlarını daha bağımsız sürdürebilmeleri için gerekli olan işlevsel okuma-yazma becerilerini kazandırmaktır. İşlevsel Okuma-Yazma programı, etkililiği kanıtlanmış Edmark Reading Program temel alınarak hazırlanmıştır. Bu öğrenme alanı ile özellikle ağır ve orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere hem iş ve meslek yaşamlarında sıklıkla kullanılan sözcükler hem de boş zamanlarını değerlendirerek hayattan keyif almalarını destekleyecek işlevsel eğlence sözcükleri öğretilerek, onların günlük yaşamlarını sürdürmelerini kolaylaştırmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda, İşlevsel Okuma-Yazma öğrenme alanında bu kademedeki iş ve meslek yaşamı ile eğlence ve boş zaman olmak üzere iki alanda sözcük serileri oluşturulmuştur. Bu sözcük örnekleri EK-1'de verilmiştir. Bu öğrenme alanı beş aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; sözcüğü okuma, sözcüğü görseli ile eşleme, sözcüğü yazma, sözcüğü cümle ve metin içerisinde okuma ve cümle yazmadır.

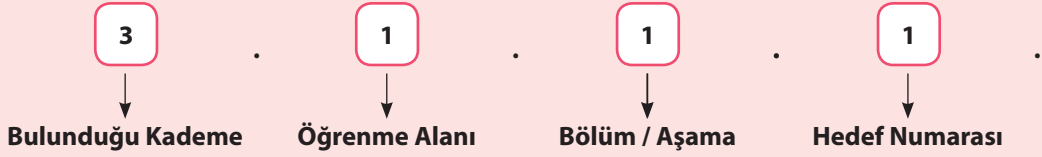
Okuduğunu Anlama: Bu öğrenme alanında öğrencinin okuma ve metin anlama becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir. Öğrenme alanı; okuma kurallarını uygulama, okumaya yönelik tutum, okuma gelişimi, metin yapılarını tanıma, metin anlama, gerçek yaşam uygulamaları olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır.

Yazılı İfade: Bu öğrenme alanında öğrenciye cümle ve metin yazma becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir. Öğrenme alanı; dikte yoluyla yazma, noktalama işaretleri, yazmaya yönelik tutum, okuma

gelişimi, metin yapılarını tanıma, metin anlama, gerçek yaşam uygulamaları olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır.

Dinlediğini Anlama ve Sözlü İletişim: Bu öğrenme alanları üçüncü kademe programı uygulanırken tüm öğrenme alanlarına hizmet edecek şekilde tasarlanmış, ortak öğrenme alanlarıdır. Bu öğrenme alanlarından öğretmenler hedefler seçerek öğrencilerin dinlediğini anlama ve sözlü iletişim becerisini geliştirebilecektir. Dinlediğini Anlama öğrenme alanı; dinleme kurallarına uyma, yönergeleri yerine getirme, dinledikleriyle ilgili sorulara cevap verme, dinledikleri arasındaki farkları bulma, günlük yaşantısında dinleme ve ders dinleme olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır. Sözlü İletişim ise; konuşma kuralları, alıcı ve ifade edici anlam-söz dizimi, sözcük dağarcığı, olayları ve durumları anlatma ve dil bilgisi olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

Türkçe öğretim programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Bölüm / Aşama, Hedef'e** ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Bu bölümde orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programının öğrenme alanlarına göre hedef ve hedef davranış sayıları verilmiştir. Türkçe Dersi üçüncü kademe programında İşlevsel Okuma Yazma öğrenme alanını alan öğrenciler için toplam 17 hedef ve 69 hedef davranış yer almaktadır. Türkçe Dersi üçüncü kademe programında İlk Okuma Yazma öğrenme alanını alan öğrenciler için ise toplam 41 hedef ve 201 hedef davranış bulunmaktadır.

Tablo 1. İşlevsel Okuma Yazma Öğrenme Alanını Alan Öğrencilerin Öğretim Programında Yer Alan Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
İşlevsel Okuma Yazma	6	19
Dinlediğini Anlama	6	26
Sözlü İletişim	5	24
Toplam	17	69

Tablo 2. İlk Okuma Yazma Öğrenme Alanını Alan Öğrencileri Öğretim Programında Yer Alan, Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
Okuduğunu Anlama	19	92
Yazılı İfade	11	59
Dinlediğini Anlama	6	26
Sözlü İletişim	5	24
Toplam	41	201

Tablo 3. Hedeflerin Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor	Toplam
İşlevsel Okuma-Yazma	4	0	2	6
Okuduğunu Anlama	5	13	1	19
Yazılı İfade	7	3	1	11
Dinlediğini Anlama	4	2	0	6
Sözlü İletişim	4	1	0	5
Toplam	24	19	4	47

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR ÖĞRENME ALANLARI İŞLEVSEL OKUMA-YAZMA

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Aşama 1 Sözcüğü Okuma</p> <p>3.1.1.1. Sözcüğü okur.</p>	<p>1.1. Sözcüğün küçük harflerle yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.2. Sözcüğün baş harfinin büyük harfle yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.3. Sözcüğün büyük harflerle yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.4. Sözcüğün farklı yazı puntosu ve karakteri ile yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.5. Sözcüğü, yazılış benzemeyen diğer sözcükler arasından gösterir.</p> <p>1.6. Sözcüğü, yazılış benzeyen diğer sözcükler arasından gösterir.</p>	<p>Yanlızsız Öğretim</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>Her bir hedef davranış için ayrı bir öğretim süreci planlanmalıdır. Öğrencinin seçilen her bir hedef sözcük için belirlenen tüm hedef davranışlarda bağımsızlığa ulaşması önemlidir.</p> <p>İşlevsel okuma-yazma becerilerinin kazandırılmasında, öğrencinin özellikleri ve hedef davranışlar dikkate alınarak etkili ve verimli olacağı düşünülen yanılsız öğretim yöntemleri tercih edilmelidir. Sözcük okuma aşaması için Sabit Bekleme Süreli Öğretim ya da Eş Zamanlı İpucu ile Öğretim yöntemlerinden biri seçilebilir.</p> <p>Öğrenci kelimeyi her doğru okuyuşunda mutlaka betimlenerek pekiştirilmelidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin doğru şekilde okumasına ve bu okumayı devam ettirmesine yardımcı olacaktır. Sözcük okuma çalışmaları tombala vb. oyunlarla sürdürülmelidir.</p> <p>Öğretilen her 10 kelimedenden sonra bu kelimelerin birkaç kez yer aldığı kelime listesi oluşturularak ilerlemeyi izleme değerlendirilmesi yapılmalıdır. Yapılacak olan bu değerlendirme ile öğretmen, öğrencinin yanlış okuduğu kelimeleri belirlemeli ve bir sonraki hedef kelimeye geçmek yerine yanlış okuduğu kelimelerin öğretimine geri dönmelidir.</p> <p>Örnek öğretim-öğrenme süreci bölümünde 1.5. hedef davranışı için ders planı, "Ders Planı Örneği 1"de yer almaktadır.</p>		

Aşama 2 Sözcüğü Görseli ile Eşleme	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar	3.1.2.1. Sözcüğü görseli ile eşler.	1.1. Farklı görseller arasından öğrettilen sözcüğe ait görseli gösterir. 1.2. Görseli gösterilen sözcüğü çeşitli sözcükler arasından gösterir.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi

Bu hedef ve hedef davranışlara, öğrencinin bir önceki aşamada okumayı öğrendiği hedef sözcüğü anlamlandırması için yer verilmiştir. Bu nedenle öğretim süreçlerinde hedef sözcük için seçilen görselin öğrencinin yaşantısında karşılaşılabileceği, sözcüğü en uygun şekilde betimleyen bir görsel olmasına dikkat edilmelidir. Öğrenci kelimeyi her doğru eşleştirmede mutlaka betimlenerek pekiştirilmelidir. Sözcük ile görselini eşleme çalışmalarına daha az olumsuz örneklerle başlanmalı, giderek olumsuz örnek sayısı artırılmalıdır.

Sözcük kartları ve resimli kartlar ile yapılan öğretimlerden sonra hedef davranışlara yönelik çalışma kâğıtları hazırlanarak alıştırma etkinlikleri yaptırılmalıdır. Bu tür çalışmalar yapılırken aynı zamanda öğrencinin sözcük dağarcığını geliştirecek şekilde öğrenci ile etkileşim kurulmalıdır.

Sözcüğü günlük yaşantısından karşılaştığı ortamlarda okuyabilmesi için öğretimlerden sonra mümkünse sınıf ortamı düzenlenerek, ortamda sözcüğü okuyup okuyamadığı gözlenmelidir. Bununla birlikte günlük yaşantısında bu sözcüklerle karşılaşılabileceği yerlere geziler düzenlenebilir. Ayrıca öğrencinin öğrendiği sözcükleri gerçek ortamda okuyabilmeleri için ailelerle iş birliği kurulmalı ve onlardan bilgi alınmalıdır.

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Aşama 3 Sözcüğü Yazma</p> <p>3.1.3.1. Sözcüğü yazar.</p>	<p>1.1. Sözcük ve o sözcüğe ait görsel gösterildiğinde sözcüğü yazar.</p> <p>1.2. Sözcüğe ait görsel gösterilerek, sözcük söylendiğinde yazar.</p> <p>1.3. Sözcük söylendiğinde yazar.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi</p> <p>Kapat-Kopyala-Karşılaştır Stratejisi</p>	<p>Kontrol Listesi</p> <p>İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>1.1. hedef davranışında öğrencilerin performansına göre daha fazla ipucu ile başlanıp bu ipuçları aşamalı olarak geri çekilmelidir. Örneğin sözcüğün üzerinden geçerek yazma, sık aralıklı kesik çizgilerle yazılmış sözcüğün çizgilerini birleştirerek yazma, seyrek aralıklı kesik çizgilerle yazma, yazma şeklinde bir sıra izlenebilir.</p> <p>1.3. hedef davranışı öğrencilere; Kapat-Kopyala-Karşılaştır stratejisi ile de söyleneni yazma becerileri kazandırılabilir. Bu strateji, programda açıklanmıştır. Öğrenci kelimeyi her doğru yazışında mutlaka betimlenerek pekiştirilmelidir. Kalem tutma ve yazma ile ilgili ciddi sıkıntıları olan öğrenciler için büyük bir kâğıda sözcüğün yazılı hali verilip, harf kartları arasından sözcükteki harfleri eşleyerek sözcüğün altına harfleri dizmesi istenmeli, sözcük tekrar okutulmalı ve öğrencinin sözcüğü bu şekilde oluşturması sağlanmalıdır.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Hedef</p> <p>3.1.4.1. Sözcüğü cümle ve metin içerisinde okur.</p> <p>3.1.4.2. Öğretilen sözcüğün bulunduğu cümle ve metin hakkında sorulara cevap verir.</p>	<p>Hedef Davranışlar</p> <p>1.1. Sözcüğü cümle içerisinde gösterildiğinde okur. 1.2. Sözcüğü metin içerisinde gösterildiğinde okur. 1.3. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri okur. 1.4. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan metinleri okur.</p>	<p>Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri</p> <p>Doğrudan Öğretim Yöntemi</p>	<p>Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları</p> <p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
<p>Sözcüğü Cümle ve Metin İçerisinde Okuma</p> <p>Aşama 4</p>	<p>2.1. Cümleleri okuduktan sonra cümle ile ilgili basit sorulara cevap verir. 2.2. Metinleri okuduktan sonra metin ile ilgili basit sorulara cevap verir.</p>	<p>Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri</p> <p>Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap</p>	<p>Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları</p> <p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>Sözcüğü cümle ve metin içerisinde okuma çalışmaları, öğrencinin okumayı öğrendiği sözcükleri daha iyi anlamasına yardımcı olacaktır. Ancak her öğrenciden bu hedef davranışları yapabilmesi beklenmemelidir. Öğrencinin öğrendiği sözcüklerin yer aldığı hikâyeler okunduğunda dinlemesi ve dinledikleri ile ilgili sorulara cevap vermesi de yeterlidir. Burada asıl amaç, öğrencilerin işlevsel sözcükleri anlamalarını ve kullanmalarını arttırmaktır. Bu tür çalışmalar yaparken aynı zamanda öğrencinin sözcük dağılımını geliştirecek şekilde öğrenci ile etkileşim kurulmalıdır.</p> <p>1 ve 2. hedefler için öğrencinin okuduğu sözcük ve sözcükleri, cümle ve metin içinde okuyabilmeleri için yapılandırılmış öyküler kullanılmalıdır. Bu aşamada öğrencinin cümlelerin ya da metnin tamamını okuması beklenmemelidir. Bu hedef davranışın öğretilmesinin amacı, sadece öğrencinin öğrendiği sözcüğü cümle ya da metin içinde tanıması ve bağlama uygun anlamlandırmasıdır.</p> <p>1.3. hedef davranışı için oluşturulan cümlelerin belli bir anlam bütünlüğüne sahip olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca öğrencinin yaşamdaki yazmayı iletişim aracı olarak kullanabilmesini sağlamak için cümlelerin bu yönde oluşturulmuş cümleler olması da önemlidir.</p>		

Aşama 5 Cümle Yazma	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar	<p>3.1.5.1. Cümleyi yazar.</p>	<p>1.1. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri bakarak yazar.</p> <p>1.2. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri söylendiğinde yazar.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi Kapat-Kopyala-Karşılaştır Stratejisi</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
		<p>Öğrencinin sözcükleri yazma becerisini kazanmasının ardından cümle yazma hedefi alınmalıdır. Sözcük yazmayı öğrenen öğrenci için bu aşamada sözcükler arasında uygun boşluklar bırakma, cümlenin sonuna nokta koyma, cümleye büyük harfle başlama gibi, cümle yazma aşaması için gerekli olan yazım kurallarına yönelik modeller yapılmalıdır.</p> <p>Öğrencinin cümleyi bakarak yazma performansına göre, öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri söylendiğinde yazma hedef davranışı çalışılmalıdır. Bu hedef davranışın kazandırılması için Kapat-Kopyala-Karşılaştır Stratejisi kullanılmalıdır.</p>		

OKUDUĞUNU ANLAMA

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.2.1.1. Okuma pozisyonunu ayarlar.	1.1. Okurken dik oturur. 1.2. Kitabı kendi görüş mesafesine uygun uzaklıkta tutar.	Gösterip Yaptırma Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
3.2.1.2. Okuma kurallarına uygun okur.	2.1. Gözle satır takibi yaparak okur. 2.2. Sessiz okuma kurallarına uygun olarak okur.	Alıştırma	Gözlem-Kontrol Listesi
3.2.1.3. Okuma araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanır.	3.1. Kitapların sayfalarını düzgün çevirir. 3.2. Kitaplarını temiz ve düzenli kullanmanın önemini fark eder. 3.3. Kitaplarının sayfalarını temiz tutar. 3.4. Kitaplarını okuduktan sonra yerine koyar.	Gösterip Yaptırma Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
<p>2.2. hedef davranışında öğrenciden dudaklarını hareket ettirmeden ve sesi duyulmayacak şekilde sessiz okuması beklenmektedir.</p> <p>3. hedef ve hedef davranışları için yapılandırılmış bir öğretim sürecinin uygulanmasına gerek yoktur. Öğrenciye okul araç-gereçlerini için temiz ve düzenli kullanması gerektiği, okul araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanması için neler yapması gerektiği okuma ile ilgili tüm çalışmalarda anlatılmalıdır. Ayrıca bu hedef davranışlara yönelik hikâyeler okunmalı, videolar izletilmeli ve gösterip yaptırma yöntemi kullanılmalıdır.</p>			
<p>Açıklamalar</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 2 Okumaya Yönelik Tutum</p> <p>3.2.2.1. Öğrenci okumaya yönelik olumlu tutum gösterir.</p>	<p>1.1. Okumaya istekli olur. 1.2. İletişim amaçlı okur. 1.3. Bilgi edinmek için okur. 1.4. Okumaktan hoşlanır.</p>	<p>Hedef Koyma Seçim Yapma</p>	<p>Gözlem</p>
Açıklamalar	<p>Hedef koyma, performansı ve güdülenmeyi artıran bir tekniktir. Birey hedefe ulaşmak için çaba gösterir. Ancak hedef koyarken öğrenci performansı dikkate alınmalıdır. Öğrencinin seçim yapmasını sağlamak için seçenek sunulmalıdır. Seçenekler okuma görevleriyle ilgili olabileceği gibi, okunacak metinlerle de ilgili olabilir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.2.3.1. Metni doğru ve akıcı olarak okur.	<p>1.1. Metinde yer alan sözcükleri doğru okur.</p> <p>1.2. Hecelemeden okur.</p> <p>1.3. Akıcı okur.</p>	<p>Model Okuma - Tekrarlı Okuma</p> <p>Model Okuma - Tekrarlı Okuma - Hata Düzeltme</p>	Okuma Kayıt Çizelgesi
3.2.3.2. Metni vurgu ve tonlama yaparak sesli okur.	<p>2.1. İşitilebilir bir ses tonuyla okur.</p> <p>2.2. Virgül ve noktada duraklamalar yapar.</p> <p>2.3. Noktalama işaretlerine uygun vurgu ve tonlama yaparak okur.</p> <p>2.4. Anlamlara uygun vurgu ve tonlama yaparak okur.</p>	Model Okuma	Kontrol Listesi
Bölüm 3 Okuma Gelişimi			
Açıklamalar	<p>Hecelemeden okumak, seslerin ve hecelerin üzerinde durmadan okumaktır. Akıcı okumanın ise doğru okuma, okuma hızı, vurgu ve tonlamalı okuma olmak üzere üç bileşeni bulunmaktadır. Hecelemeden ve doğru okuyan öğrenciler için akıcı okuma, vurgu ve tonlamalı okuma da hedeflenebilir. Doğru ve hecelemeden okuma hedef davranışlarında, performans belirlemek için birim, "dakikada okunan sözcük sayısı" olmalıdır. Hecelemeden okunan doğru sözcük sayısını belirlemek için birim, "tüm metinde hecelemeden okunan sözcük sayısı" olmalıdır.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>3.2.4.1. Verilen cümlelerden yapılarına uygun metinler oluşturur.</p>	<p>1.1. Bir öyküyü anlatan cümleleri öykü yapısına göre sıraya dizer. 1.2. Sıralı bir olayı anlatan cümleleri olay sırasına göre sıraya dizer. 1.3. Bir varlığın / yerin vb. özelliklerini tanımlayan cümleleri sıraya dizer. 1.4. İki varlığın / yerin vb. benzer ve farklı yönlerini anlatan cümleleri benzerlik ve farklılık olarak gruplar. 1.5. Belirli bir uygulama sırası olan etkinlikleri anlatan cümleleri uygulamaya sırasına göre sıraya dizer. 1.6. Problem, çözüm ve sonuç anlatan cümleleri problem, çözüm ve sonuç sırasına göre sıraya dizer.</p>	<p>Metin Yapısı Öğretimi</p>	<p>Kontrol Listesi</p>
<p>Bölüm 4 Metin Yapılarını Tanıma</p>			
<p>Açıklamalar</p>	<p>İlk olarak, öğrenciden karışık sırada verilen öykü / sıralı olay resimli kartlarını sıraya dizmesi istenmelidir. İkinci olarak, resimlerle ilgili cümleler karışık sırada verilerek, öğrenciden cümleleri okuyup resimlerle eşlemesi istenmelidir. Üçüncü olarak, resimler kaldırılarak, öğrenciden cümleleri sıraya dizmesi istenmeli ve son olarak cümleleri şematik düzenleyiciye yerleştirilmesi istenmelidir. Böylece öğrenci resimlerden yararlanarak yapı hakkında fikir edinecek, cümlelerle eşleyerek bunları yapıya uygun sıraya dizecek, son olarak da yapıyı görselleştiren şemaya yerleştirerek yapıyı bütün olarak görebilecektir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 5 Metin Anlama</p> <p>3.2.5.1. Çeşitli türde yazılmış metinleri okuduktan sonra bilgi birimleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p>	<p>1.1. Bir öyküyü okuduktan sonra öykü öğeleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.2. Okuduğu bir metnin konusu ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.3. Bir anıyı okuduktan sonra anı öğeleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.4. Bir şiiri okuduktan sonra şiir ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.5. Okuduğu bir şiirin ana duygusu ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.6. Okuduğu bir metindeki kahramanların fiziksel ve kişisel özellikleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.7. Okuduğu bir metinde işlenen olay karşısında kahramanın duygularını ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.8. Sıralı bir olayı anlatan metni okuduktan sonra sıralanan olaylarla ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.9. Tanımlama metnini okuduktan sonra tanımlanan varlığın / yerin özellikleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.10. Sıralı bir etkinliği içeren bir metni okuduktan sonra sıralanan aşamalarla ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.11. Karşılaştırma metnini okuduktan sonra karşılaştırılan öğelerin benzerlik ve farklılıkları ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.12. Listeleme metnini okuduktan sonra listelenen öğelerle ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.13. Neden-sonuç metnini okuduktan sonra neden ve sonuçlar ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.14. Güncel bir problemi anlatan bir metni okuduktan sonra problem, çözüm ve sonuç ile ilgili sorulara cevap verir.</p>	<p>Metin Yapısı Öğretimi Okuduğunu Anlama Stratejilerinin Öğretimi</p>	<p>Okuduğunu Anlama Ölçü Aracı</p>

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 5 Metin Anlama	<p>2.1. Bir öyküyü okuduktan sonra olay sırasına göre anlatır.</p> <p>2.2. Bir anıyı okuduktan sonra olay sırasına göre anlatır.</p> <p>2.3. Sıralı bir olayı içeren bir metni okuduktan sonra olay sırasına göre anlatır.</p> <p>2.4. Tanımlama metnini okuduktan sonra tanımlananın özelliklerini anlatır.</p> <p>2.5. Sıralı bir etkinliği içeren bir metni okuduktan sonra etkinlik sırasına göre anlatır.</p> <p>2.6. Karşılaştırma metnini okuduktan sonra karşılaştırılan öğelerin benzerlik ve farklılıklarını anlatır.</p> <p>2.7. Listeleme metnini okuduktan sonra listelenen öğeleri anlatır.</p> <p>2.8. Neden-sonuç metnini okuduktan sonra neden ve sonuçları anlatır.</p> <p>2.9. Güncel bir problemi anlatan metni okuduktan sonra problem, çözüm ve sonuç öğelerini anlatır.</p>	Kümülatif Tekrar Stratejisi	Okuduğunu Anlatma Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>Bir metin türüne (öykü, sıralama metni, tanımsal metin vb.) ilişkin anlama öğretimi yapıldıktan sonra diğer türe geçilmelidir.</p> <p>1. hedef ve hedef davranışlar için önce metin yapısı öğretimi yapılmalı daha sonra strateji öğretimine geçilmelidir. Strateji öğretimi yapamayacağınız öğrenciler için metin yapısı öğretim etkinlikleri (ör. metin yapısı şemasına metinde bulunan bilgileri yerleştirme, metin yapısı öğelerine göre metindeki bilgilerin altını çizme; parçalanmış metni, metin yapısı şemasındaki öğelere göre sıraya dizme vb.) çeşitlendirilerek yapılmalıdır.</p> <p>2. hedef ve hedef davranışlar için metni anlatma hem değerlendirme hem de bir öğretim stratejisidir. Metin anlatma, öğretim stratejisi olarak kullanılacaksa kümülatif tekrar uygulanmalı, değerlendirme stratejisi olarak kullanılacaksa metin ile ilgili anlama çalışmalarını yapıldıktan sonra metnin tümü anlatılmalıdır. Anlatılan öğeler kontrol listesinde kaydedilmelidir.</p> <p>Metin kümülatif olarak anlatılırken öğrenciye önce metnin birinci kısmı okutulmalı ve anlatılmalı ve anlatılmalı ve anlatılmalı, daha sonra diğer kısım okutulmadan önce bir ve ikinci kısmı öğrenciden birlikte anlatması istenmelidir. Bu şekilde bütün metin anlatılana kadar devam edilmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.2.6.1. Okul yaşamında okuma becerisini kullanır.	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Yer ve oda isimlerini okuyarak okulda gitmek istediği yeri bulur. 1.2. Ev için verilen okuma ödevlerini yapar. 1.3. Yazılı ödev yönergelerine uygun olarak verilen ödevlerini yapar. 1.4. Haftalık ders programına uygun olarak ders hazırlığı yapar. 1.5. Dersle uygun olan ders kitabını seçer. 1.6. Okulda bulunan yazılı uyarı tabelalarındaki uyarılara uygun davranır. 	Doğrudan Öğretim Yöntemi Görev Analizi Kendini İzleme	Gözlem-Kontrol Listesi
3.2.6.2. Okuma alışkanlığı kazanır.	<ol style="list-style-type: none"> 2.1. İlgili alanlarına uygun metinleri, kitapları okur. 2.2. İlgili alanlarına uygun internet sayfalarındaki yazıları okur. 	-----	Okuma İzleme Listesi
3.2.6.3. Bilgi edinmek amacıyla okuma becerisini kullanır.	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Bir şema, grafik ya da tabloda verilen bilgileri okuyarak sorulara cevap verir. 3.2. Bilgisayar, tablet, cep telefonu vb. teknolojik araçlardaki ekran yazılarını okuyarak açmak dosya ya da uygulamayı açar. 	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
3.2.6.4. İletişim ve haberleşme amacıyla okuma becerisini kullanır.	<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Bilgisayar, tablet ve cep telefonundan elektronik postalarını okuyarak haberleşir. 4.2. Cep telefonundan mesajlarını okuyarak haberleşir. 4.3. Bilgi ya da hatırlatma amacıyla yazılan kısa notları okuyarak iletişim kurar. 4.4. Kısaltmaları bulunan yazılı adresleri okur. 4.5. Telefon numaralarını okur. 	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
3.2.6.5. Günlük yaşamında okuma becerisini kullanır.	<ol style="list-style-type: none"> 5.1. Hazırlanan bir alışveriş listesine uygun olarak alışveriş yapar. 5.2. Ürünlerin üretim ve son kullanma tarihlerini okuyarak alışveriş yapar. 5.3. Yemek kitabı ya da internet'ten yemek tarifini okuyarak yemek yapar. 5.4. Hazır yiyeceklerin tariflerini okuyarak pişirir. 5.5. Kıyafetleri yıkama talimatına uygun olarak yıkar. 5.6. Yazılı yönergelerle uygun olarak fiziksel aktivite yapar. 5.7. Faturalardaki bilgileri okuyarak ödeme yapar. 	Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi

Bölüm 6
Gerçek Yaşam Uygulamaları

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.2.6.6. Sosyal yaşantısında okuma becerisini kullanır.	<p>6.1. Çevredeki bilgi afişi ve tabelalarda yer alan yazılara uygun davranır.</p> <p>6.2. Restoran, pastane, kafe vb. yerlerde menüleri okuyarak yiyecek-içecek sipariş eder.</p> <p>6.3. Sinema, tiyatro, konser gibi etkinlik biletlerindeki bilgileri okuyarak etkinliğe katılır.</p> <p>6.4. Ulaşım araçlarına ait biletlerde yer alan bilgilere uygun yolculuk yapar.</p> <p>6.5. Harita ve kroki okuyarak istenen yere gider.</p> <p>6.6. Ulaşım araçları üzerindeki yazıları okuyarak istenen yere gider.</p>	Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi
3.2.6.7. Kişisel bakım becerilerinde okuma becerisini kullanır.	<p>7.1. Kişisel bakım ürünlerini üretim ve son kullanma tarihlerini okuyarak kullanır.</p> <p>7.2. Kişisel bakım ürünlerini kullanım talimatına uygun olarak kullanır.</p>	Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi
3.2.6.8. İş yaşamına geçiş becerilerinde okuma becerisini kullanır.	<p>8.1. Atölyelerde bir işin yapılış sırasını anlatan yazılı yönergeleri uygular.</p> <p>8.2. Yazılı yönergeler şeklinde verilen görevleri atölye içerisinde yapar.</p> <p>8.3. Atölye içerisinde yazılı talimatlara uygun olarak makine ve aletleri çalıştırır.</p> <p>8.4. Atölyelerde bulunan uyarı işaretleri veya tabelalara uygun davranır.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Görev Analizi Kendini İzleme	Gözlem-Kontrol Listesi
3.2.6.9. Zamanını yönetmek için okuma becerisini kullanır.	<p>9.1. Haftalık ders programına uygun olarak ders araç-gereçlerini sınıfa getirir.</p> <p>9.2. Takvim ve saati okuyarak okula ve derse zamanında gelir.</p> <p>9.3. Günlük ve haftalık planlama yapar.</p> <p>9.4. Belirli gün ve haftaları takvimden takip eder.</p> <p>9.5. Günlük yaşantısında başlama ve bitiş süresi verilen zaman çizelgelerine uygun davranır.</p> <p>9.6. Atölyede başlama ve bitiş süresi verilen zaman çizelgelerine uygun davranır.</p>	Görev Analizi Kendini İzleme-Takvim Çalışması	Gözlem-Kontrol Listesi

Bölüm 6
Gerçek Yaşam Uygulamaları

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.2.6.10. Sağlık ve güvenliğini korumak için okuma becerisini kullanır.	10.1. Güvenlik ile ilgili uyarı yazı ve işaretlerine uygun davranır. 10.2. Sağlıkla ilgili uyarı yazı ve işaretlerine uygun davranır. 10.3. İlaçları reçetede belirtilen uygun zaman ve uygun dozda alır. 10.4. Sıralı olarak verilen yazılı yönergeleri uygulayarak ev aletlerini çalıştırır.	Görev Analizi Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi
Bölüm 6 Gerçek Yaşam Uygulamaları			
Açıklamalar	<p>Yazı ve işaretleri okuma hedef davranışları; doğrudan öğretim yöntemi ile sınıfta öğretilmeli ve daha sonra drammatizasyonla bu yazı ve işaretleri gördüğünde nasıl davranacağı uygulatılmalıdır. Öğrencinin öğrendiği gerçek yaşam uygulamalarını yaşantısında kullanabilmesi için hedef davranışlar öğretildikten sonra öğrenciyi gerçek çevreye götürerek genelleme yapmaları için aileler yönlendirilmelidir.</p> <p>1.2., 1.3., 1.4., 1.5. ve 9. hedefin tüm hedef davranışları birer kişisel organizasyon hedefleridir. Bu nedenle bu becerileri kazandırmak için önce aşamalar görev analizi ile sıralanmalı, daha sonra kişisel organizasyonda kullanılan kendini izleme çizelgeleri, ajanda defteri hazırlama, günlük / haftalık / aylık takvimler oluşturma gibi organizasyonu sağlayan destekleyici çizelgelerden yararlanılarak bu beceriler kazandırılmalıdır.</p> <p>4.1. gibi hedef davranışların çalışabilmesi için öğrencinin bu araç-gereçleri kullanmayı bilmesini gerekir.</p>		

YAZILI İFADE

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.3.1.1. Bir metin yazdırılırken söylenen sözcükleri doğru ve akıcı olarak yazar.	1.1. Bir metin yazdırılırken söylenen sözcükleri doğru olarak yazar. 1.2. Bir metin yazdırılırken söylenen sözcükleri akıcı yazar.	Kapat- Kopyala-Karşılaştır Stratejisi Alıştırma-Hedef Koyma-Kendini İzleme	Dikte-Hata Analizi Dakikada doğru yazılan sözcük sayısının belirlenmesi
Bölüm 1 Dikte Yolya Yazma			
Açıklamalar	Doğru ve akıcı yazma için puanlama yaparken, belirli bir birim seçmeniz öğrenci gelişimini izlemeniz açısından önemlidir. Doğru yazma için sözcük sayısı, akıcı yazma için ise süre seçilmelidir. Alanyazında genellikle akıcılık için bir dakika seçilmektedir. Öğretim tekniklerinde önerilen, Kapat-Kopyala-Karşılaştır stratejisi şu şekilde uygulanır: a) öğrenci sözcüğe bakar, b) sözcüğü kapatır, c) sözcüğü yazar, d) sözcüğü açar ve örnekle karşılaştırır, e) eğer doğruysa pekiştirilir, değilse birkaç kez sözcüğe bakarak yazar ve yeniden aynı süreci dener.		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 2 Noktama İşaretleri	<p>1.1. Cümleye büyük harfle başlar.</p> <p>1.2. Cümle sonuna nokta koyar.</p> <p>1.3. Cümle sonundaki noktadan sonra cümleye büyük harfle başlar.</p> <p>1.4. Soru cümlelerinin sonuna soru işareti koyar.</p> <p>1.5. Soru işaretinden sonra cümleye büyük harfle başlar.</p> <p>1.6. Özel isimlerin baş harflerini büyük harfle yazar.</p> <p>1.7. Özel isme gelen ekleri kesme işareti kullanarak ayrı yazar.</p> <p>1.8. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcükler ve sözcük gruplarının arasına virgül koyar.</p> <p>1.9. Duygu ve seslenme ifadelerinde ünlem işareti kullanır.</p> <p>1.10. Satır sonuna sigmayan sözcükler için kesme işareti kullanır.</p> <p>1.11. Yazı içinde geçen saat, tarih ve sıra bildiren sayılarda nokta kullanır.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi</p> <p>Süreç Temelli Yazma Öğretimi (Kontrol Etme-Düzeltilme Stratejileri)</p>	Yazı Örneği Analizi
Açıklamalar	<p>Öğrenciye dikte yoluyla yazdırılan cümle ya da metinler veya öğrencinin yazdıkları yazma sonrasında kontrol etme-düzeltilmeye yer verilerek birlikte düzeltilir. Kontrol etme ve düzeltme, süreç temelli yazmanın yazma sonrası aşamalarını içermektedir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 3 Yazmaya Yönelik Tutum</p> <p>3.3.3.1. Yazmaya yönelik olumlu tutum gösterir.</p>	<p>1.1. Yazmaya istekli olur. 1.2. Yazıyı iletişim amaçlı kullanır. 1.3. Yazmayı bilgi edinmek ve bilgi vermek için kullanır.</p>	<p>Yazma Etkinlikleri</p>	<p>Gözlem</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>Yazma Öğretim Aşamalarının Doğrudan Öğretim Yöntemi ile sunumunda özellikle planlama aşamasında "Ne amaçla yazıyorum?, Kimin için yazıyorum?" sorularını öğrenci ile birlikte cevaplamak yazmaya yönelik olumlu tutumun geliştirilmesine yardımcı olur. Yazdıklarını paylaşma ve kitap oluşturma aşamaları da öğrencilerin yazmaya yönelik olumlu tutum göstermelerini destekler.</p> <p>Sınıfa yazar koltuğu yerleştirme, öğrencilerin yazdıklarını bu koltuğa oturarak okumaları, yazma saatleri düzenleme gibi etkinlikler öğrenci motivasyonunu sağlayan etkinliklerdir.</p>		

Bölüm 4 Cümle Tamamlama	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar	<p>3.3.4.1. Çeşitli konularda ve yapılarda yazılmış, yarım bırakılan cümleleri tamamlar.</p> <p>1.2. hedef davranışı için öğrencinin bildiği bir şarkıda eksik bırakılan nakaratları, tekrarlı olarak bakılan bir resimli kitaptan oluşturulan metinde eksik bırakılan diyalogları, bir günde yaptıklarını içeren cümlelerde boşluklara uygun sözcükleri yazması istenebilir. Cümlede boş bırakılan yerler, kullanım sıklığı yüksek olan çeşitli türde sözcükler için olmalı; sadece isim, eylem değil, niteleme, yer bildirme, tekrar bildirme, işaret bildirme gibi sözcük türlerini de içermelidir.</p> <p>1.3. hedef davranışı için bağlaçlı cümle tamamlama da çalışılmalıdır. Örneğin "Ömer okula giderken çok korkmuştu çünkü.....". "Tuvaletler çok kirliydi bunun için ....."</p>	<p>1.1. Çeşitli konularda ve yapılarda yazılmış cümlelerde boşluklara uygun sözcüğü yazar.</p> <p>1.2. Çeşitli konularda ve yapılarda yazılmış, yarım bırakılan cümleleri tamamlar.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Boşluk Doldurma Testi

Bölüm 5 Cümle Yazma	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	<p>3.3.5.1. Kim, ne yapıyor, nerede, ne zaman, neden gibi sorulara cevap vererek, verilen cümleyi genişleterek yazar.</p>	<p>1.1. Öğrenci kim, kimin, ne yapıyor, nerede, ne zaman sorularına cevap vererek, verilen cümleyi genişleterek yazar. 1.2. Neden ve nasıl sorularına cevap vererek, verilen cümleyi genişleterek yazar.</p>	Cümle Birleştirme	Ortalama Cümle Uzunluğu
Açıklamalar	<p>Söz dizimsel olgunluğu artırmak için cümle birleştirme tekniği kullanılmalıdır. Bu teknikle öğrencilerin çekirdek cümleleri etkili şekilde kullanmalarına, tekrar yazmalarına, bu cümleleri anlamalarına, gözden geçirmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olunmaktadır. Çekirdek cümleler verilirken genişletilebilecek cümle olmasına dikkat edilmelidir.</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 6 Metin Yazma	<p>1.1. Tanımlama metni yazar.</p> <p>1.2. Anısını yazar.</p> <p>1.3. Günlük yazar.</p> <p>1.4. Bir öykü yazar.</p> <p>1.5. Belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatan sıralama metni yazar.</p> <p>1.6. Karşılaştırma metni yazar.</p> <p>1.7. Listeleme metni yazar.</p> <p>1.8. Problem çözüm metni yazar.</p> <p>1.9. Okuduğu bir metni kendi cümleleri ile yazar.</p> <p>1.10. Yazdığı metne uygun bir başlık yazar.</p>	<p>Metin Öğeleri Kontrol Listesi</p> <p>Yazılan Sözcük Sayısı Kayıt Çizelgesi</p>	<p>Metin Öğeleri Kontrol Listesi</p> <p>Yazılan Sözcük Sayısı Kayıt Çizelgesi</p>
Açıklamalar	<p>Süreç temelli yazma öğretimi planlama-taslak oluşturma-kontrol etme-düzeltilme, paylaşma ve kitap oluşturma aşamalarından oluşur. Daha detaylı açıklama özel öğretim yöntemleri kısmında sunulmuştur.</p> <p>Konu seçiminde öğrencinin güncel yaşantısına uygun konuların seçimine dikkat edilmelidir. Örneğin tanımsal bir metin yazdırmak istenirse bir vahşi hayvanı, yeri, bir tv programı vb. tanıtan bir yazı yazması; listeleme metni yazması istenirse hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeylerin listesi, bir hayvan bakımı / bitki bakımı vb. konuları verilebilir.</p> <p>Tüm metinlerde yapıya uygun şekilde yazmak önemli olmakla birlikte bağdaşıklığı sağlamak için öğrenciye giriş cümlelerinin, geçiş cümlelerinin ve sonuç cümlelerinin yazımı, anahtar sözcükler ve bağlaç kullanımı yazılı ifade öğretiminde öğretilmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.3.7.1. Yazılı okuldaki bilgi edinmek ve bilgi vermek için kullanılır.	1.1. Arama motoruna anahtar sözcük yazarak arama yapar. 1.2. Kısa cevaplı soruların cevaplarını yazar. 1.3. Bir şema, tabloda vb. istenen bilgileri yazar. 1.4. Çeşitli konularda duyuru panosu hazırlar. 1.5. Çeşitli konularda çizelge, şema, tablo hazırlar. 1.6. Haber panosu hazırlar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
3.3.7.2. Sosyal yaşantısında ihtiyaç duyduğu formları doldurur.	2.1. Kişisel bilgilerini doldurur. 2.2. Aile bilgilerini doldurur. 2.3. Yasal belgeleri doldurur. 2.4. Sipariş formlarını doldurur. 2.5. Konaklama formlarını doldurur. 2.6. Sağlık hizmetleri formlarını doldurur. 2.7. İnternet bankacılığı formlarını doldurur. 2.8. Şikayet formlarını doldurur. 2.9. İmza atar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Kontrol Listesi
3.3.7.3. Yazılı haberleşme aracı olarak kullanılır.	3.1. Klavye, dokunmatik ekran gibi araçlarla yazar. 3.2. Elektronik posta yazar. 3.3. Telefon mesajları yazar. 3.4. Telefon elektronik posta ve kartlara kutlama mesajı yazar. 3.5. Arkadaşlarına anlık mesajlar yazar. 3.6. Bilgi vermek amacıyla mesajlar yazar. 3.7. Adrese ulaşmak için yol tarifini yazar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Yazma Öğretim	Kontrol Listesi
3.3.7.4. Yazılı kendini düzenlemek için kullanılır.	4.1. Yapacaklarını içeren haftalık çizelge hazırlar. 4.2. Alışveriş listesi hazırlar. 4.3. Yapacaklarını hatırlatıcılar listesine yazar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
3.3.7.5. Yazılı iş yaşamında kullanılır.	5.1. İş başvuru formunu doldurur. 5.2. Bir özgeçmiş hazırlar. 5.3. Dilekçe yazar. 5.4. İş ile ilgili sorumluklarını öğrendikten sonra yapması gerekenlerle ilgili bir program hazırlar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
Bölüm 7 Gerçek Yaşam Uygulamaları			
Açıklamalar	Öğrencinin öğrendiği gerçek yaşam uygulamalarını yaşantısında kullanabilmesi ve genelleşebilmesi için ailelere yönlendirilmelidir. Bu bölüme ait hedefler, yazma grup çalışmaları / bireysel grup çalışmaları ile etkinlik temelli öğretim uygulamalarıyla gerçekleştirilmelidir. Çıkan ürünler sınıfla paylaşılmalı, bazı hedefler için formlar doldurulduktan sonra öğrencilerin gerçek ortama genelleşebilmeleri için dramatizasyon yapılmalıdır. Dijital uygulamalar (ör. akıllı tahta, tablet vb.) ile de genelleme çalışmaları yapılabilir.		

DİNLEDİĞİNİ ANLAMA

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 1</p> <p>Dinleme Kurallarına Uyma</p> <p>Hedef</p> <p>3.4.1.1. Dinleme kurallarına uyar.</p>	<p>Hedef Davranışlar</p> <p>1.1. Konuşan kişiyi sessizce dinler. 1.2. Dinleme sırasında konuşan kişi ile göz teması kurar. 1.3. Konuşan kişinin söylediklerine dikkatini verir. 1.4. Konuşan kişinin söylediklerine dikkatini sürdürür.</p>	<p>Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri</p> <p>Doğrudan Öğretimle Kural Öğretimi Video Model Kendini İzleme</p>	<p>Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları</p> <p>Gözlem-Kontrol Listesi</p>
Açıklamalar	<p>Dinleme kurallarına yönelik hedef davranışların öğretiminde öğretmen kurallara kendisi model olabileceği gibi, video model de kullanılabilir. Ayrıca dikkati sürdürmek için kendini izleme stratejisi kullanılabilir. Bu strateji uygulanırken, önce öğrencinin dikkatini verme süresi belirlenir. Bu süreyi artırmak için amaç konur. Öğrenciye "Dikkatimi veriyorum." ve "Dikkatimi veriyorum." şeklinde hazırlanmış iki sütundan oluşan bir çizelge verilir. Dikkatini verme ve vermeme durumları tanımlanır. 10 ile 90 saniye arasında farklı aralıklarda uyarı sesi verilerek o sırada öğrenciden dikkatini veriyorsa "Dikkatimi veriyorum.", vermiyorsa "Dikkatimi veriyorum." sütununa işaretleme yapması istenir. % 80 oranında "Dikkatimi veriyorum." işaretlendiğinde, öğrenciye önceden seçtiği ödül verilir. Bu uygulama, hedeflenen süre boyunca dikkatini sürdürdüğünde sona erdirilir.</p> <p>Hedef davranışların kalıcılığını sağlamak ve süresini arttırmak için öğrencinin doğru şekilde sergilediği hedef davranışların pekiştirilmesi önemlidir. Bu noktada öğrenci için en uygun ve etkili pekiştireç seçilmeli ve öğrencinin uygun dinleme davranışları betimlenerek pekiştirilmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.4.2.1. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir.	1.1. Psikomotor becerileri içeren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir. 1.2. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yazarak, boyayarak, çizerek, işaretleyerek vb. yerine getirir.	Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
Bölüm 2 Yönergeleri Yerine Getirme			
Açıklamalar	<p>Tüm hedef davranışlar için yönergelerin bir kez verilmesine dikkat edilmelidir. Eğer öğrenciler yapamıyorsa ya yönergeler basitleştirilmeli ya da bir önceki aşamaya geri dönülmelidir.</p> <p>1.1. hedef davranışı için seçilen yönergelerde çocuğun bildiği kavramların kullanılmasına özen gösterilmelidir (Ör. Karşındaki soldaki sandalyeye git! Sandalyenin arkasına geç! Sandalyenin altındaki kutuyu al!). Yönerge cümlelerindeki sözcük sayısı ve yönerge sayısı öğrencilerin performanslarına göre belirlenmelidir.</p> <p>1.2. hedef davranışında öğrenciye yazma, boyama, çizme, işaretleme vb. becerileri içeren yönergeler verilmelidir. Seçilen yönergelerde öğrencinin bildiği kavramların kullanılmasına özen gösterilmelidir (Ör. öğrenciye bir kroki verilerek başlama noktasından bakkala kadar git! Sola dönerek, ikinci yolu takip et! Yolun sonuna geldiğinde karşına çıkan binaya bayrak çiz!).</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 3 Dinledikleriyle İlgili Sorulan Sorulara Cevap Verme	<p>1.1. Dinlediği bir öykü ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.2. Dinlediği sıralı bir olay ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.3. Tanımlanan bir varlığın özelliklerini dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.4. Dinlediği bir anı ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.5. Problem, çözüm ve sonuçtan oluşan bir olayı dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.6. Karşılaştırılan iki ögenin özelliklerini dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.7. Nedenleri ve sonuçları olan bir sorunu dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>3.4.3.1. Çeşitli türde anlatılan dinledikten sonra ilgili sorulara cevap verir.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>Tüm hedef davranışlar için önce öğretmen şematik düzenleyici kullanarak anlatacak bilgi birimi öğelerini (ör. nerede, ne zaman, kim, problem vb.) uygun şematik düzenleyiciye yerleştirmelidir. Metin okunurken şemaya, metin öğelerini görselleyen resimler yerleştirilir. Arkasından metin tekrar öğrencilere dinletilir. Öğrencilerin sorulara cevap vermesi istenir. Bu öğretim her hedef davranış için birkaç metin örneği ile tekrar edilir.</p> <p>1.2. hedef davranışı için bir şeyin yapılışını, hazırlanışını içeren en fazla 7 aşamalı bir olay olmalıdır (Ör. akvaryum temizliği).</p> <p>1.3. ve 1.6. hedef davranışları için tanımlanan şey; öğrencinin çevresinde bulunan bir yer, bir hayvan ya da tanınmış bir kişi olabilir.</p> <p>1.5. ve 1.7. hedef davranışları için güncel olaylar seçilmelidir (ör. hava kirliliği).</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.4.4.1. Dinlediği cümle ve metinler arasında farkları söyler.	1.1. Dinlediği iki cümle arasındaki farkları söyler. 1.2. Dinlediği iki kısa metin arasındaki farkları söyler.	Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
Bölüm 4 Dinledikleri Arasındaki Farkları Bulma			
Açıklamalar	<p>1.1. hedef davranışı için iki cümle arasında birkaç fark belirleyin (ör. Sevim Teyze çok hastalanmıştı, yüzü kıpkırmızı olmuştu. Torunu ona su getirdi. / Sevim Teyze çok hastalanmıştı, yüzü sapsarı olmuştu. Torunu ona kolonya getirdi).</p> <p>1.2. hedef davranışı için metinlerde bulunan karakterler, eylemler, özellikler vb. ögeler farklılaştırılabilir. Öğrenci performansına göre farklılık sayısı düzenlenmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 5 Günlük Yaşantısında Dinleme	<p>3.4.5.1. Günlük yaşantısında izledikleri ve dinlediklerine uygun tepki verir.</p> <p>1.1. Dinlediği bir anonsta verilen bilgileri söyler.</p> <p>1.2. Dinlediği bir anonsta verilen yönergeleri yerine getirir.</p> <p>1.3. İzlediği film ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.4. Dinlediği sesli bir mesaj ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.5. İzlediği bir TV programı ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.6. Dinlediği bir radyo programı ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.7. Telefonda verilen sesli yönergeleri yerine getirir.</p>	Planlı Söyleşi - Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>1.1. ve 1.2. hedef davranışları için havalımanı, terminal gibi yerlerde yapılan anonslar kullanılabilir.</p> <p>1.3. hedef davranışında derste gösterilen bir film olabilir.</p> <p>1.5. ve 1.6. hedef davranışlarında tv ve radyo programı olarak haber ya da hava durumu seçilebilir.</p> <p>1.7. hedef davranışında seçilen sesli yönergeler; telefonda kredi kartı ile işlem yapma, hastaneden randevu alma ile ilgili yönergeler olabilir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 6 Ders Dinleme	<p>3.4.6.1. Dersi aktif olarak dinler.</p> <p>1.1. Sözel vurgulara dikkat ederek vurgulanan bilgilere yönelik sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.2. Bir dizi halinde sunulan fikirleri kendi ifadeleriyle anlatır.</p> <p>1.3. Sunulan bilginin yapısına yönelik ipuçlarını (birinci, ikinci, üçüncü vb.) takip ederek bilgiyi yapıya uygun biçimde anlatır.</p> <p>1.4. Dinlediği bir bilgiyi ilgili şemaya doldurur.</p>	<p>Etkili Öğretim Ögelerini Kullanarak Sunum Yapma</p> <p>Soru-Cevap</p> <p>Kümülatif Anlatma</p>	<p>Kontrol Listesi</p>
Açıklamalar	<p>Dersi aktif olarak dinlemeye yönelik hedef davranışların kazanılması için öğretmen, ders anlatımını da hedef davranışlarda yer alan öğelere (amacı açıklama, sunu planını açıklama, derse güçleme, aktif katılımı sağlama, sunulan amaç ile yeni sunulacak amaç arasında bağ kurma vb.) göre yapılandırmalıdır. Dersi aktif olarak dinleme becerisi için sınıf içerisindeki fiziki ortam düzenlemelerine, dersin bir format çerçevesinde sunumuna dikkat edilmelidir.</p>		

SÖZLÜ İLETİŞİM

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 1 Konuşma Kuralları	<p>3.5.1.1. Konuşma kurallarına uyar.</p> <p>1.1. Konuşan kişiyi sessizce dinler. 1.2. Konuşma sırasında konuşan kişi ile göz teması kurar. 1.3. Konuşmak için sırasını bekler. 1.4. Konuşurken sesini uygun kullanır.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi ile Kural Öğretimi Video Model</p>	<p>Gözlem</p>
Açıklamalar	<p>Konuşma kurallarına yönelik hedef davranışların öğretiminde kurallara model olunmalıdır. Hedef davranışların kalıcılığını sağlamak ve süresini artırmak için öğrencinin doğru şekilde sergilediği hedef davranışların pekiştirilmesi önemlidir. Bu noktada öğrenci için en uygun ve etkili pekiştirici seçilmelidir.</p>		

Bölüm 2 Alıcı ve İfade Edici Anlam – Söz Dizimi	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar	<p>Bu bölümde Türkçenin söz dizimsel ve anlamsal yapısının fark ettirilmesi amaçlanmaktadır. Bu hedef davranışların hem dil hem de okuma ve yazma becerilerine katkısı bulunmaktadır. Hedef davranışları öğrencinin konuşma dilini yetkinliğini artırmak amacıyla öğretmeyi hedefliyorsanız planlı söyleşiler, cümle yapılarını fark ettirmek için öğretimi düzenliyorsanız doğrudan öğretim yöntemi uygun olacaktır.</p> <p>1.4. hedef davranışı için bağlaçlarla birleştirilebilecek iki cümle söylenmelidir. Örneğin Elif terziye gitti. Elbise diktirmek istediği için terziye gitti.</p>	<p>1.1. Söylenen cümleler arasında birbirine yakın anlamlı cümleleri söyler.</p> <p>1.2. Söylenen, söz dizimi hatası olan cümleyi düzelterek söyler.</p> <p>1.3. Söylenen, anlam hatası olan cümleyi düzelterek söyler.</p> <p>1.4. Söylenen cümleleri birleştirerek yeni oluşan cümleyi söyler.</p>	<p>Planlı Söyleşi Doğrudan Öğretim Yöntemi</p>	<p>Kontrol Listeleri Ölçüt Bağımlı Ölçü Araçları</p>

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 3 Sözcük Dağarcığı</p> <p>3.5.3.1. Sözcük dağarcığını geliştirir.</p>	<p>1.1. Yeni sözcükleri uygun bağlamlarda kullanır. 1.2. Söylenen sözcüklerin anlam kategorisini söyler. 1.3. Verilen sözcüğün eş anlamlısını söyler. 1.4. Verilen sözcüğün zıt anlamlısı söyler.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi ile Kavram Öğretimi Doğrudan Öğretim Yöntemi Planlı Söyleşi</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı Gözlem-Kontrol Listesi</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>1.1., 1.3., 1.4. hedef davranışlarının öğretiminde önce planlı söyleşilere yer verilmeli, bu söyleşiler içerisinde sözcük dağarcığı geliştirilmeye çalışılmalıdır. 1.3., 1.4. hedef davranışları doğrudan öğretim yöntemi ile de öğretilebilir.</p> <p>1.1. hedef davranışı için, yeni sözcükleri öğrenci birçok derste duyabilir. Bu sözcüklerin kazandırılması için sözcük anlamlarının öğretilmesi gerekmektedir. Örneğin öğrencinin bilmediği bir sözcüğün anlamını öğretmek amacıyla anlam haritası vb. şematik düzenleyiciler kullanılabilir.</p> <p>1.2. hedef davranışında sözcüklerin anlam kategorisini öğretmek için kavram öğretimi yapılmalıdır. Böylece kategoride yer alan öğeleri diğer öğelerden ayırması ve kategoriyi isimlendirmesi söz konusu olabilir. Ayrıca bu hedef davranışın öğretilmesinin ardından öğrencilerin belli bir kategoriye ait olmayan sözcüğü belirlemesine yönelik etkinlikler yaptırılmalıdır.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 4 Olayları ve Durumları Anlatma	<p>1.1. Resimleri gösterilen bir öyküyü anlatır.</p> <p>1.2. Resimleri gösterilen sıralı bir olayı anlatır.</p> <p>1.3. Resmi gösterilen bir varlığı tanımlar.</p> <p>1.4. Resmi gösterilen belli bir uygulamaya sırasını takip eden etkinlikleri anlatır.</p> <p>1.5. Resimleri gösterilen bir problem, çözüm ve sonuçtan oluşan bir olayı anlatır.</p> <p>1.6. Resimleri gösterilen iki öğeyi karşılaştırarak anlatır.</p> <p>1.7. Resimleri gösterilen bir sorunun nedenlerini ve sonucunu anlatır.</p>	<p>Planlı Söyleşi</p> <p>Kümülatif Tekrar Stratejisi</p> <p>Tekrar Anlatma</p>	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>Bu hedef davranışlar gruba ya da bireysel olarak, planlı söyleşiler, kümülatif tekrar ve tekrar anlatma birlikte kullanılarak öğretilebilir. Planlı söyleşilerde öğrenciye resim gösterilerek belirli sorularla resim hakkında konuşması istenerek, verdiği cevaplar düzeltilerek ya da genişletilerek döndürülebilir. Her bir resimden sonra öğrenciden resmi anlatması, ikinci resme geldiğinde birinci ve ikinci resimde gördüklerini anlatması şeklinde kümülatif tekrar, planlı söyleşi ile birlikte kullanılabilir. Daha sonra da resimler ortamdaki kaldırılarak tekrar anlatma tekniği kullanılmalıdır.</p> <p>1.2. ile 1.7. arasındaki hedef davranışları için, olay ya da varlık kartlarının; öğrencinin hayatında kişi, nesne, hayvan gibi varlık resimlerinin olmasına özen gösterilmelidir. Örneğin 1.6. hedef davranışı için bir otobüs ve tren resmi, 1.7. hedef davranışı için gürültü kırılığın ile ilgili olarak inşaatta çalışan makine kullanan işçilerin resmi, trafikte yol alan arabalar resmi ve başı ağrıyan çocuk resmi kullanılabilir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 5 Dil Bilgisi</p> <p>3.5.5.1. Yazılı bir cümlede özel isim, cins isim, sıfat, tekil ve çoğul isimlerin altını çizer.</p>	<p>1.1. Yazılı bir cümlede özel isimlerin altını çizer. 1.2. Yazılı bir cümlede cins isimlerin altını çizer. 1.3. Yazılı bir cümlede sıfatların altını çizer. 1.4. Yazılı bir cümlede tekil isimlerin altını çizer. 1.5. Yazılı bir cümlede çoğul isimlerin altını çizer.</p>	<p>Doğrudan Öğretim</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>1.3. hedef davranışı için tüm sıfat çeşitlerini hedeflemekten ziyade niteleme sıfatları için öğretim yapılmalıdır. Öğretimde kullanılacak cümlelerin, öğrenciye belirli yaşantılar vererek (resim gösterilerek, bir anısını anlattırarak vb.) kendi cümlelerinden seçilmesi önerilir.</p>		

ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe	Kademe : 3
Öğrenme Alanı : İşlevsel Okuma-Yazma	Aşama 1: Sözcük Okuma
	Önerilen Süre : 15-20 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	3.1.1.1. Sözcüğü okur.
Hedef Davranışlar	1.5. Öğretilen sözcüğü yazılışı benzemeyen diğer sözcükler arasından gösterir.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Yanlışsız Öğretim Yöntemi: Sabit Bekleme Süreli Öğretim
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Farklı tipteki Tehlikeli Bölge yazan kart ile bu sözcügebennemeyen (acil çıkış, yangın söndürücü, erkek tuvaleti...) sözcüklerin kartı
Ortam Düzenlemeleri	Ortam ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyarılardan arındırılır. Işı ve ışık ayarlanır. Öğrencinin fiziksel ihtiyaçları giderilir. Öğretmen ve öğrenci masada karşılıklı oturur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Hedef sözcük ile ilgili yaşantısından sorular sorulabilir.
Güdüleme	Öğrenci ve öğretmen masada yan yana oturur. Öğretmenin çalışma sırasında kullanacağı öğretim setleri sağındaki küçük bir sehpa koyulur. Öğretmen, "Bugün seninle Tehlikeli Bölge sözcüğünü diğer sözcükler arasından gösterme çalışması yapacağız. Sen bu çalışma sonunda Tehlikeli Bölge sözcüğünü diğer sözcüklerden arasından gösterebileceksin, böylece Tehlikeli Bölge sözcüğünü iyice öğreneceksin, her gördüğün yerde Tehlikeli Bölge sözcüğünü tanıyacaksın. Örneğin bir yerde gezerken Tehlikeli Bölge yazısını görüp, oraya girmemen gerektiğini anlayabileceksin" diyerek öğrenciyi derse güdüler.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen ders kurallarını söyleyerek derse giriş yapar. Çalışmamız sırasında senden uymanı istediğim bazı kurallar var; Bak! dediğimde bakacaksın. Oku! dediğimde okuyacaksın. Dur ve beni izle, dediğimde durup beni izleyeceksin. Bu kurallara uyarsan çalışmamızın sonunda ....kazanacaksın" diyerek öğrenci için etkili olduğu bilinen pekiştireci ve kuralları açıklar. Daha sonra öğrenciyi öğretimde kullanacağı araç gereçleri göstererek "Bak bunlarda çalışmamız sırasında kullanacağımız araç gereçlerimiz" der. Araç gereçlerin tanıtımı yapıldıktan sonra "Hazırsan çalışmamıza başlayalım, hazır mısın?" der ve öğrenciden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir cevap bekler. Öğrenci hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrenciyi, "Aferin hazırsın, çok güzel. O zaman çalışmamıza başlayalım" diyerek öğretime başlar.
Uygulama	Belirlenen Uygun İpucu: Model olma SIFIR SANİYE BEKLEME SÜRELİ ÖĞRETİM PLANI Birinci Öğretim Süreci: Öğretmen masanın üzerine "Tehlikeli Bölge" yazan ve Tehlikeli Bölge sözcüğüne yazılışı benzemeyen diğer iki sözcük kartını koyar. Daha sonra önündeki sözcük kartlarını işaret ederek "önündekilere bak" der. Öğrencinin dikkatini önündeki sözcük kartlarına çektikten sonra "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor göster" ana yönergesini verir. Öğrencinin tepki vermesine izin vermeden "Dur ve beni izle" der. Becerinin ilk basamağı için uygun ipucunu sunar. "Evet bak, ben gösteriyorum burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. Kartları tekrar masaya dizer ve sonra öğrenciyi "Şimdi sende hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor göster." der. Öğrenci; a) Doğru tepki verdiğinde "Aferin, çok güzel gösterdin, burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. b) Yanlış tepkiye yöneldiğinde öğretmen, öğrenciyi " Dur, bekle ve beni izle" der ve hemen ardından uygun ipucunu tekrar sunar. Oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde Tehlikeli Bölge kartını göstererek "Burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. Daha sonra tekrar "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor göster" ana yönergesini verir. Öğrenci doğru tepki verdiğinde "Aferin, çok güzel gösterdin, burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. c) Hiçbir şey yapmadan beklediğinde öğretmen, öğrencinin tepki vermemesini görmezden gelerek tekrar uygun ipucunu sunar. Oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde Tehlikeli Bölge kartını göstererek "Burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. Daha sonra "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor göster" ana yönergesini verir. Öğrenci doğru tepki verdiğinde "Aferin, çok güzel gösterdin, burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der.

<p>Uygulama</p>	<p>*Öğretmen öğrenci doğru bir şekilde Tehlikeli Bölge yazan sözcük kartını gösterdikten sonra okumasını da isteyebilir.</p> <p>Öğretmen öğrenciye çalışmanın sona erdiğini söyler. "Bugün seninle Tehlikeli Bölge sözcüğünü diğer sözcükler arasından gösterme çalışması yaptık" diyerek hedef davranışı özetler. Öğrencinin uyduğu kuralları söyler ve gerekli ödüllendirmeyi yapar.</p> <p>İkinci Öğretim Süreci:</p> <p>Ortam, araç-gereçler, kurallar ve öğretim süreci birinci öğretim süreciyle aynıdır. Sadece öğretmen kartların masaya diziliş sırası ile ilgili değişiklik yapmalıdır.</p> <p>DÖRT SANİYE BEKLEME SÜRELİ ÖĞRETİM PLANI</p> <p>Önkoşul: Öğrencinin bekleme becerisine sahip olmasıdır. Öğrenci için belirlenen uygun ipucu: Model olma</p> <p>Öğretim Süreci:</p> <p>Sıfır saniyeli bekleme süresinde belirlediği sözcük kartlarından daha farklı sözcük kartları ile de çalışabilir. Öğretmen masanın üzerine "Tehlikeli Bölge" yazan ve Tehlikeli Bölge sözcüğüne yazılışı benzemeyen diğer iki sözcük kartını koyar. Daha sonra önündeki sözcük kartlarını işaret ederek "Önündekilere bak" der. Öğrencinin dikkatini önündeki sözcük kartlarına çektikten sonra "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor göster" ana yönergesini verir. Hemen ardından içinden "1001, 1002, 1003, 1004" diye dört saniye sayarak öğrencinin göstermesini bekler.</p> <p>Öğrenci;</p> <p>a) Bu dört saniye içinde gösterirse, "Aferin, çok güzel gösterdin, burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der.</p> <p>b) Bu dört saniye içinde, yanlış tepkiye yönelirse yani Tehlikeli Bölge yerine kalem ya da meyve gibi başka bir sözcük kartını gösterirse, öğretmen, "Dur, beklemen gerekiyor" der, 4 saniyenin bitmesini bekler ve uygun ipucunu sunar. Oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde Tehlikeli Bölge kartını göstererek "burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. Daha sonra "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor göster" ana yönergesini verir.</p> <p>c) Bu dört saniye içinde hiç tepki vermezse, uygulamacı, dördüncü saniye bitince uygun ipucunu sunar. Oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde Tehlikeli Bölge kartını göstererek "Burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. Daha sonra "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor, göster" ana yönergesini verir.</p> <p>d) İpucu verildikten sonra yine yanlış tepkiye yönelir ya da hiç tepki vermezse öğretmen bir kez daha uygun ipucunu sunar. "Şimdi tekrar beni izle, sonra sen göstereceksin" der. Oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde Tehlikeli Bölge kartını göstererek "Burada Tehlikeli Bölge yazıyor" der. Daha sonra "Hangisinde Tehlikeli Bölge yazıyor, göster" ana yönergesini verir.</p>
<p>BÖLÜM-4</p>	
<p>Ölçme ve Değerlendirme:</p> <p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı ile değerlendirme yapılır.</p> <p>Öğretimden sonra öğrencide;</p> <p>a) Akıcılık çalışmaları için öğrencinin edinim düzeyinde söylenen sözcüğü gösterme süresinden daha az olarak belirlenen sürede göstermesi istenir. Öğrenciye belli aralıklarla yazılışı benzemeyen sözcük kartları arasından Tehlikeli Bölge sözcük kartını göstermesi istenerek akıcılık kazandırılır.</p> <p>b) Kalıcılık çalışmaları için öğretimden belirli bir süre sonra (2-3 hafta) öğrenciden yazılışı benzemeyen sözcük kartları arasından Tehlikeli Bölge sözcük kartını göstermesi istenebilir. Öğrenci bu değerlendirmede öğretimden belli bir zaman geçtikten sonra diğer sözcük kartları arasından Tehlikeli Bölge yazan sözcük kartını göstermesi ile gerçekleştirir.</p> <p>c) Genelleme çalışmaları için farklı ortamlarda öğrencinin diğer sözcükler arasından Tehlikeli Bölge sözcük kartını göstermesi istenebilir. Öğrenci bu değerlendirmede Tehlikeli Bölge sözcüğünü farklı bir ortamda diğer sözcükler arasından göstermesi ile gerçekleştirir.</p> <p>Aşağıda belirtilen hedef davranış içinde aynı öğretim süreçleri uygulanır.</p> <p>1.6. Öğretilen sözcüğü yazılışı benzeyen diğer sözcükler arasından gösterir.</p>	

DERS PLANI ÖRNEĞİ - II

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Okuduğunu Anlama	Bölüm: Gerçek Yaşam Uygulamaları Kademe : 3 Önerilen Süre : 30-35 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	3.2.6.5. Günlük yaşamında okuma becerisini kullanır.
Hedef Davranışlar	5.2. Ürünlerin üretim ve son kullanma tarihlerini okuyarak alışveriş yapar.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Etkinlik Temelli Öğretim
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Son kullanım tarihleri geçmiş ve geçmemiş market ürünleri (süt, meyve suyu, makarna vb.).
Ortam Düzenlemeleri	Market ürünleri sınıfta ya da okul koridorunda masa, sıra ya da dolap içine yerleştirilerek küçük bir market ortamı oluşturulur. Bir kasa ve kasiyer rolünde öğrenci, market içerisinde uygun bir yere yerleştirilir. Öğrencilere banknot olarak geçersiz paralar verilir.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğretmen ve öğrenciler sevdikleri ve sevmedikleri, sağlıklı ve sağlıklısız yiyecek ve içecekler üzerine 3-4 dakika tartışır.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencilere "Bugün sizinle birlikte marketten aldığımız ürünlerin üretim ve son kullanma tarihlerini okumayı öğreneceğiz, böylece tarihi geçmiş, sağlıklısız yiyecek ve içecekleri satın almayacağız." diyerek derse güdülenme sağlar.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen, "Sizinle daha önce sağlıklı besinlerin neler olduğunu öğrenmiştik. Sağlıklı besinler yediğimiz zaman daha sağlıklı oluyorduk, kolay kolay hasta olmuyorduk, değil mi çocuklar?" der. Daha sonra öğretmen "Bugün de sizlerle yiyecek satın alırken dikkat etmemiz gereken başka neler olduğunu öğreneceğiz." der ve kuralları açıklar. Öğretmen "Ders sırasında uymamız gereken bazı kurallar nelerdi? Evet, ders sırasında sessiz olmalıyız ve parmak kaldırmak konuşmalıyız." diyerek derse başlar.
Uygulama	<p>Öğretmen sınıfta ya da okul koridorunda oluşturduğu küçük marketten öğrencilerin kendi tercih ettikleri 3'er adet ürünü almalarını ister. Öğrenciler ürünleri aldıktan sonra öğretmen öğrencilerden aldıkları ürünlerin paketlerini incelemelerini ister. Öğrenciler paketleri birkaç dakika inceledikten sonra öğretmen "Paketler üzerinde ne yazıyor, hangi bilgiler var?" diyerek öğrencilere sorular yönelir. Öğretmen öğrencilerden gelen "Tarih yazıyor / şeker / çikolata / çilek yazıyor." gibi cevapları "Aferin, çok güzel." diyerek sözel olarak pekiştirir. Öğretmen daha sonra bir bisküvi paketini alarak "Şimdi ben de bu paketi inceleyeyim. Evet, bu bir bisküvi paketi, üzerinde bisküvi yazıyor, paketin üzerinde bir de limon resmi var, demek ki bu bisküvi limonlu. Bizler marketten aldığımız ürünlerin içerisinde ne olduğunu ilk önce paketlerin üzerindeki yazı ve resimlerden anlarız, şimdi siz de kendi aldığınız ürünlerin üzerine bakın, neler yazıyor?" diyerek öğrencilerin paket üzerindeki yazıları, amblemleri ve resimleri incelemelerine fırsat verir. Öğretmen daha sonra öğrencilere "Marketten aldığımız ürünlerin ne olduğunu paket üzerindeki yazı ve resimlerden anlayabiliriz." diyerek öğrencilerin aldığı ürünler üzerine konuşur.</p> <p>Öğretmen daha sonra ürün paketleri üzerinde yazan üretim tarihi, son kullanma tarihine dikkat çekerek "Burada iki tane tarih yazıyor, acaba bu tarihler neyi ifade ediyor?" diyerek öğrencilerin düşünmesi için fırsat verir. Bu sırada öğrencilerden gelen üretim tarihi / tüketim tarihi / son kullanma tarihi gibi cevapları sözel olarak pekiştirir. Daha sonra "Evet, bu tarihler bizim için çok önemli, her aldığımız üründe bu tarihlere bakmamız gerekiyor. İlk tarih, üretim tarihi; bu tarih ürünün fabrikada ne zaman üretildiğini bize söylüyor. Şimdi herkes kendi aldığı ürünlerin ne zaman üretildiğine baksın." diyerek öğrencilerin aldıkları ürünlerin üretim tarihlerini incelemelerine fırsat verir.</p> <p>Daha sonra öğretmen öğrencilere "Bu tarihin yeni olması önemlidir, eğer üretim tarihinin üzerinden çok zaman geçmiş ise ürün bayatlamış olabilir, bu yüzden üretimi eski olan ürünleri almamalıyız. Bayat ürünler sağlığımızı bozabilir." diyerek öğrencilerle üretim tarihinin neden önemli olduğu ve öğrencilerin aldığı ürünlerin taze mi yoksa bayat mı olabileceği üzerine tartışır.</p> <p>Öğretmen üretim tarihi üzerinde durduktan sonra tüketim tarihine dikkat çeker ve üretim tarihinde olduğu gibi, öğrenciler etkileşimsel diyaloglar kurarak tüketim tarihine bakmanın neden önemli olduğu, tüketim tarihi geçmiş ürünleri neden almamaları gerektiği üzerine tartışır. Bu tartışmadan sonra öğretmen öğrencilerle birlikte ders başında aldıkları ürünlerin üretim ve tüketim tarihlerini inceleyerek üretim tarihi eski olan ve son kullanma tarihi geçmiş ürünleri ayırır. Öğretmen öğrencilerle ürünleri ayırdıktan sonra öğrencileri tekrar okul koridorunda kurduğu markete yönlendirerek öğrencilerle birlikte alışveriş yapar. Alışveriş sırasında öğretmen öğrencilere düzeltici dönütler vererek öğrencilerin satın almak istedikleri ürünlerin üzerindeki üretim ve son kullanma tarihlerine bakmalarına ve eski tarihli mi, yeni tarihli mi olduklarını anlamalarına yardımcı olur.</p>
BÖLÜM-4	
Ölçme ve Değerlendirme: Öğretmen kontrol listesi ile değerlendirme yapar.	
Öğretim sonunda ayrı bir değerlendirme yapmak yerine etkinlik sırasında her bir öğrenci gözlemlenir ve etkinlik sırasında ve / veya etkinlik sonrasında kontrol listesinde gerekli işaretlemeler yapılır. Kontrol listesinde, öğrencilerin, aldıkları ürünlerin içeriklerini, üretim tarihlerini, son tüketim tarihlerini kontrol edip etmedikleri, son tüketim tarihi geçmiş olanları alıp almadıkları yer alabilir.	

DERS PLANI ÖRNEĞİ - III

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Yazılı İfade	Bölüm : Gerçek Yaşam Uygulamaları Kademe : 3 Önerilen Süre : 45 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	3.3.7.2. Sosyal yaşantısında ihtiyaç duyduğu formları doldurur.
Hedef Davranışlar	2.1. Kişisel bilgilerini doldurur.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Doğrudan Öğretim Yöntemi
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Kişisel Bilgi Formu, örnek hikâye ve videolar, kartona hazırlanmış kişisel bilgiler formu, kalem, silgi
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyaranlardan arındırılır. Isı ve ışık ayarlanır. Öğrenciler U oturma düzeni ile oturur. Tahta bütün öğrencilerin rahat bir şekilde görebileceği uzaklıktadır.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrencilere, kişisel bilgilerini doldurmadığı için kütüphaneden istediği kitabı alamayan bir öğrenciyi anlatan kısa bir hikâye okunabilir. Kişisel bilgilerini doldurmadığı için iş başvurusu yapmayan birini anlatan kısa bir video izletilebilir. Video ya da hikâyenin arkasından öğrenciler ile konuşularak "Çocuk neden kütüphaneye üye olamadı?" gibi sorular yönelterek hedef davranışın önemine dikkat çekilir.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencilere "Çocuklar bugün sizlerle kişisel bilgilerimizle ilgili bir form doldurmayı öğreneceğiz. Siz bu çalışmanın sonunda bir kütüphaneden kitap alırken, bir iş yerine başvuru yaparken, bir İnternet sitesine üye olurken sizden kişisel bilgi formu doldurmanız istendiğinde bu formu nasıl doldurmanız gerektiğini öğrenmiş olacaksınız." der.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen "Çalışmamız sırasında sizden uymanızı istediğim bazı kurallar var. Ders boyunca beni dikkatli bir şekilde dinleyeceksiniz, 'Yaz!' dediğimde hemen yazmaya başlayacaksınız ve doğru yazacaksınız." diyerek çalışma sırasında uyulması gereken kuralları açıklar. Öğretim sonunda öğrencilerin alacağı etkinlik ödülünü nasıl yapacaklarını gösterir. Daha sonra öğrencilere öğretimde kullanacağı araç-gereçleri gösterir. Araçların tanıtımı bittikten sonra öğretmen, öğrencilere "Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?" der ve öğrencilerden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir cevap bekler. Öğrenciler hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrencilere, "Aferin, çok güzel. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek öğretime başlar.
Uygulama	Öğretmen ilk olarak öğrencilerin formda yer alan bilgileri bilip bilmediklerini belirlemeye yönelik bir yoklama oturumu yapar. Bu oturumda öğrencilerden sırayla cinsiyeti, adres, telefon, doğum tarihi gibi kişisel bilgilerini söylemelerini ister. Bilgilerini doğru şekilde söyleyen öğrencileri "Evet, harikasın, adresini doğru söyledin" ya da "Evet, telefon numaranızı doğru söyledin, bravo sana." şeklinde betimleyerek pekiştirir. Kişisel bilgilerini söyleyemeyen ya da eksik söyleyen öğrenciler için ayrı bir öğretim yapılarak kişisel bilgilerini öğrenmeleri sağlanmalıdır. Model Olma Öğretmen öğrencilere birer tane kişisel bilgi formu dağıtır. Öğrencilerin içlerinden sessiz bir şekilde formu okumalarını ve incelemelerini ister. Daha sonra "Çocuklar gördüğünüz gibi hepinizin önünde kişisel bilgi formu var. Bu formda neler yazılı olduğuna hep birlikte bakalım. Burada ad ve soyadı yazıyor, burada ise cinsiyet yazıyor. Daha sonra doğum tarihi yazıyor." şeklinde formdaki her bir bilgi birimini öğrencilere gösterir ve okur. Öğrencilerden de kendi formlarından takip etmelerini, okumalarını ister. Öğretmen formdaki bilgileri bu şekilde tanıttıktan sonra bütün öğrencilerin görebileceği şekilde kartona hazırlanmış olduğu formu tahtaya asarak, formda yer alan bilgileri tekrar söyler. Daha sonra öğrencilere dönerek "Peki, sizce bu formu ne zaman doldurmaya ihtiyaç duyarız?" diye sorar. Öğrencilerin "kütüphaneden kitap alırken, bir iş yerine başvuru yaparken, bir internet sitesine üye olurken" diyerek doğru tepki vermelerini betimleyerek pekiştirir. Öğretmen daha sonra "Çocuklar, hepinizin söylediği gibi bir spor kulübüne üye olurken, kütüphaneden bir kitap almak istediğimizde, bir iş yerine başvuru yaparken, bir İnternet sitesine üye olurken, yani birçok durumda bu kişisel bilgilerimizi doldurmamız gerekebilir. Bu yüzden beni çok dikkatli bir şekilde dinlemelisiniz. Şimdi sizlere bu formu nasıl doldurmanız gerektiğini anlatacağım." der.

Uygulama

Büyük punto ile tahtada asılı olan formdaki ilk kısmı göstererek "Çocuklar, bakın, burada ad – soyadı yazıyor ve hemen yanında boş bir alan bırakılmış. Demek ki buraya adı ve soyadı yazmam gerekiyor." der. Daha sonra formda ad-soyadı bölümünün yazılacağı yeri işaret ederek "İşte tam buraya adı ve soyadı yazıyorum. Adı ve soyadı yazarken yazı kurallarına uygun olarak yazmaya da dikkat etmeliyim. Mesela ismimi yazarken baş harfini büyük harfle yazıyorum." şeklinde ilgili kısma ismini yazarak öğrencilere model olur. Daha sonra öğrencilerden de kendi formlarında "ad – soyadı" kısmına kendi ad ve soyadlarını yazmalarını ister. Her öğrencinin yanına giderek gerekli onaylayıcı veya düzeltici dönütleri verir.

Öğretmen bu şekilde formda yer alan bütün bilgilerin nasıl doldurulacağına dair öğrencilere model olur ve onların kendi formlarını doldurmalarını sağlar. Öğretmen model olurken bilgilerin doğru olarak yazılması gerektiğine, ilgili yazım kurallarına, bilgilerin doru sıralanmasına vurgu yapar. Öğrencileri pekiştirirken de betimleyerek pekiştirir. (örneğin adres kısmını doldururken "Evet, adresini yazarken ilk olarak hangi mahallede ve sokakta oturduğunu yazdın, daha sonra apartmanın adını ve kapı numarasını yazdın. Evet, telefon numaranızı doğru yazmışsın." vb.)

Rehberli Uygulama

Öğretmen öğrencilere "Çocuklar, size geçen ders kişisel bilgi formunu nasıl dolduracağınızı gösterdim. Şimdi sıra sizde, bakalım kimler doğru bir şekilde formunu doldurabilecek?" der. Daha sonra öğrencilere "Kişisel bilgi formunda hangi bilgilerimiz yer alıyordu, kimler hatırlıyor?" diye sorar. Öğrencilere onaylayıcı ya da düzeltici dönütler vererek her öğrencinin bu bilgilerin neler olduğunu söylemesini sağlar. Daha sonra öğrencilere birer tane form dağıtır. Öğrencilerden formu doldurmalarını ister. Her öğrencinin yanına giderek "Formda yer alan bilgilerin hepsini doldurmuş mu?, Formda yer alan bilgiler doğru bilgiler mi?, Yazım kurallarına uygun olarak yazmış mı?, Bilgilerini formda belirtilen uygun yere yazmış mı?" diye bakar. Süreç içerisinde zorlanan, formu eksik dolduran, yazım hataları yapan öğrencilere rehberlik eder. Öğrencilerin hepsi formdaki bilgileri bağımsız olarak istenilen şekilde doldurmaya başladığında bir sonraki aşamaya geçilir.

Bağımsız Uygulama

Öğretmen bu aşamada öğrencilere birer kişisel bilgi formu dağıtır. Öğrencilerden formları doldurmalarını ister. Öğrenciler formları doldururken herhangi bir onaylayıcı ya da düzeltici dönüt vermez.

* Süreci daha eğlenceli hale getirmek için istenirse sınıfta yapay bir kütüphane ortamı oluşturabilir. Eğer okulun kütüphanesi varsa öğrenciler kütüphaneye de götürülebilir. Sırasıyla her öğrencinin kütüphane görevlisine almak istediği kitabı söylemesi istenir. Kütüphane görevlisi öğrencilere kitabı verebileceğini ancak bunun için bir form doldurmaları gerektiğini söyler ve öğrencilere kişisel bilgiler formunu verir. Öğretmen veya kütüphane görevlisi öğrenciler formları doldururken herhangi bir onaylayıcı ya da düzeltici dönüt vermez.

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme:

Form örnekleri incelenerek değerlendirme yapılır.

Öğretim sonrasında öğrencinin doldurduğu form örnekleri incelenir. Öğrencinin farklı zamanlarda doldurduğu 3-5 form örneğine bakılması yeterlidir. Bunun için bir kontrol listesi oluşturulabilir. Bu kontrol listesinde "Formda yer alan bilgilerin hepsini doldurmuş mu?, Formda yer alan bilgiler doğru bilgiler mi?, Yazım kurallarına uygun olarak yazmış mı?, Bilgilerini formda uygun yere yazmış mı?" gibi kişisel bilgiler ile ilgili bir formda aranan özelliklere bakılmalıdır. Öğrenci uygun şekilde doldurmuşsa öğretmen bir sonraki hedef davranışa geçmelidir. Öğrencinin formlarında bazı eksikler varsa, uygun şekilde doldurmuşsa öğretmen tekrar öğretim sürecine dönmelidir.

DERS PLANI ÖRNEĞİ - IV

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Dinlediğini Anlama	Bölüm : Günlük Yaşantısında Dinleme Kademe : 3 Önerilen Süre : 30-35 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	3.4.5.1. Günlük yaşantısında izledikleri ve dinlediklerine uygun tepki verir.
Hedef Davranışlar	1.2. Dinlediği bir anonsa verilen yönergeleri yerine getirir.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Etkinlik Temelli Öğretim
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Her bir karakter için gerekli kostümler belirlenerek hazırlanır. (Otobüs şoförü, muavin, gerekli anonsları yapan terminal görevlisi, gişe görevlisi, yolcular) Kartondan hazırlanan otobüsler, sandalyeler, masa ve mikrofon kullanılır.
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında yapay bir terminal ortamı oluşturulur. Yolcuların beklemesi için bir yer hazırlanır. Anonsları yapacak olan personel için bir masa ve mikrofon bulunur. Yolcuların bineceği kartondan hazırlanan otobüsler, yolcuların beklediği yerin karşısına koyulur. Bekleme yerinin arkasına biletlerin alınacağı gişe bölümü hazırlanır.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrencilere bir otobüs terminalinde çekilmiş kısa bir video izletilir. Video belli aralıklarla durdurularak her bir karakter tanıtılır. "Bakın, çocuklar burada bir yolcu var. Yolcu ilk olarak gişeden biletini alıyor. Daha sonra biletinin saatinin gelmesi için bekleme yerine geçiyor ve anons gelmesini bekliyor. Anonsu dikkatle dinliyor. Anonsa otobüsün kalkmasının 10 dk. geçiceceği söylendi. O zaman yolcu ne yaptı? Beklemeye devam etti, değil mi?" vb. şekilde hedef davranış için beklenen davranışlar betimlenerek anlatılır. Daha sonra öğrencilere "Daha önce hiç otobüs terminaline gittiniz mi? Peki, orada ne gibi anonslar duydunuz?" gibi sorular sorularak yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Öğrenciler bir önceki hedef davranış ile öğrendiği için videodaki anonsa verilen bilgileri söylemesi de istenmelidir.
Güdüleme	Öğretmen "Çocuklar, az önceki videoyu izledik. Şimdi sizlerle çok eğlenceli bir oyun oynayacağız. Sizlere belli roller vereceğim. Oyunumuz sırasında bu rolleri canlandırmanızı isteyeceğim. Siz bu çalışma sonunda bir otobüs terminaline gittiğinizde anonsa söylenenleri doğru bir şekilde yerine getirebileceksiniz. Terminalden otobüsle bir yere giderken artık hiç zorlanmayacaksınız." diyerek öğrencilere çalışmadan ve çalışma amacından bahsederek onları güdüler.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Çocuklar, biz sizlerle daha önce bir otobüs terminalinde söylenen anonslarda verilen bilgilerin neler olduğunu videoda izlemiştik. Kimler izlediklerimizi hatırlıyor? Anonslarda ne gibi bilgiler veriliyordu?" diyerek öğrencilerin bir önceki hedef davranışla olan ilişkisini anlamaları sağlanır. Daha sonra "Çocuklar, bugün de otobüs terminalinde olduğumuzu düşünerek anonslarda söylenenleri yerine getireceğiz. Tabii ki bu çalışma sırasında sizden uymanızı istediğim bazı kurallar var. 'Dinleyin!' dediğimde dinleyeceksiniz, 'Yapın!' dediğimde söylediklerimi yapacaksınız, herkes oyun sırasında benim gösterdiğim yerde durup oyun sırasının kendisine gelmesini bekleyecek." şeklinde etkinlik için gerekli kuralları açıklar. Yapılan etkinlik, öğrenci için zaten ödül niteliği taşıdığı için ayrıca bir ödül belirtilmez.
Uygulama	Öğretmen "Çocuklar, şimdi burayı bir otobüs terminali olarak düşüneceğiz. Gördüğünüz gibi sınıfımızda bir otobüs terminalinde olan her şey var. Burası otobüs gişesi. Buradan yolcular otobüs biletlerini alıyor. Burası yolcuların beklediği yer, yolcular biletlerini aldıktan sonra burada bekliyor. Burası da otobüs saatimizin geldiğini haber veren, nereye doğru gitmemiz gerektiğini söyleyen yani anonsları yapan terminal görevlisinin yeri; bakın, burada mikrofon da var. Terminal görevlisi, bütün yolculara sesini duyabilmek için mikrofon kullanıyor... Bakın burada da iki tane otobüs var. Bu otobüsün önünde Ankara yazıyor. Demek ki bu otobüs Ankara'ya gidiyor. Bakın burada da İstanbul yazıyor. Demek ki bu otobüs de İstanbul'a gidiyor." diyerek ortamı öğrencilere tanıtır. Daha sonra "Çocuklar, şimdi her biriniz bir karakteri canlandıracaksınız. Kimler yolcu olmak ister? Kim anonsları yapan terminal görevlisi olmak ister? Kimler Ankara'ya gidecek? ..." gibi cümlelerle her bir öğrencinin oynayacağı rolü belirler. Daha sonra öğrencilerin neler yapacaklarını tek tek anlatır. Ayrıca "Şimdi sen oyunda ne yapacaksın, anlat bakalım?" gibi sorular yönelterek de öğrencilere neler yapacağını anlatır. Daha sonra "Hazırsanız başlıyorum?" diyerek dikkat işaretini verir. Yolcu olan öğrencilerin ilk olarak gişeye giderek gideceği yeri seçmeleri ve bilet satın almalarını sağlar. Daha sonra "Biletlerini alan yolcular lütfen bekleme yerine geçsin." anonsu verilir. Öğretmen biletlerini alan yolcuların anonsu iyi dinlemelerini ve bekleme yerine geçmesini sağlar. Bu süreçte zorlanan öğrenciler için gerekli yardımlarda bulunur. "Anonsa ne dedi? Dinlediniz mi? Kimler dinledi ve anladı? Bakın, anons tekrar veriliyor, anlamayanlar dinlesin." şeklinde yardım ve ipuçları olabilir. Daha sonra bekleme yerindeki yolcular için ikinci anons verilir. Bu seferki anons "Ankara'ya gidecek olan yolcuların otobüs saati gelmiştir. Lütfen sağ tarafa giderek otobüste yerlerini alsınlar." şeklindedir. Öğretmen yine öğrencilerin her birinin anonsa dikkat etmelerini ve Ankara'ya gidecek olanların otobüste yerlerini almalarını sağlar. Aynı süreç İstanbul'a gidecek yolcular içinde gerçekleştirilir. Öğrencilerin otobüsteki sandalyelere oturmasının ardından otobüste muavinin bazı anonsları olur. "Lütfen herkes koltuklarını dik konuma getirsin. Emniyet kemerlerini taksın. Telefonlarını sessize alsın." gibi anonslar çeşitlendirilebilir. Yine öğrencilerin anonsları dinlemeleri ve istenilenleri yerine getirmeleri sağlanır ve oyun bu şekilde sürdürülür.

Uygulama

Yapılan etkinlikte öğretmen, öğrencilere gerekli yardım ve düzeltmelerde bulunarak öğrencilerin hedef davranışta bağımsızlaşmasını sağlar. Tüm öğrenciler hedef davranışı öğretmene ihtiyaç duymadan yapmaya başladıktan sonra öğretimi sonlandırır.

Öğretmen yapılan etkinliğin videosunu çeker. Etkinlik sonrasında öğrencilere bu videoyu izletir. Video üzerinden belli aralıklarla duraklamalar yaparak öğrencilerin doğru yaptığı davranışları pekiştirip yanlış yaptıklarına yönelik sözel olarak düzeltici dönütler verir.

* Oyun belli zaman aralıklarında tekrar tekrar oynanır. Öğretmen, her uygulamada anonslardaki yönerge-leri bağımsız olarak yerine getirmeye başlayan öğrencilere muavin, şoför, gişe görevlisi, terminal görevlisi gibi roller vererek anonsları yerine getirmede zorlanan öğrencilerin yolcu olmasını sağlar.

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme:

Kontrol Listesi ile değerlendirme yapılır.

Öğretim sonunda ayrı bir değerlendirme yapmaya gerek yoktur. Öğretmen etkinlik sırasında her bir çocuğu gözlemler ve etkinlik sırasında ve / veya etkinlik sonrasında kontrol listesinde gerekli işaretlemeleri yapar. Hazırlanan kontrol listesinde; "Öğrenci anonsları dinledi mi? Anonsta istenilen davranışları beklenen sürede gerçekleştirdi mi?, Anonsların ikinci kez okunmasını istedi mi?, Hangi anonsları doğru şekilde yerine getirdi?" gibi hedef davranış için gerekli olan ölçütler bulunur. Öğrencinin gerçekleştirip gerçekleştirmediği ölçütler ilgili sütuna işaretlenir ve gözlemler not edilir. Öğrenciler ölçütlerin hepsini gerçekleştirene kadar bu tarz etkinlik örnekleri ile öğretime devam edilmelidir. Öğrencilerin hepsi ölçütleri sağlıyorsa bir sonraki hedef davranış ile ilgili öğretime geçilmelidir.

DERS PLANI ÖRNEĞİ - V

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Sözlü İletişim	Bölüm : Alıcı ve İfade Edici Anlam Kademe : 3 Önerilen Süre : 20 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	3.5.2.1. Cümlelerin anlamlarını ve söz dizimlerini ayırt eder.
Hedef Davranışlar	1.3. Söylenen, anlam hatası olan cümleyi düzelterek söyler.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Etkinlik Temelli Öğretim
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Önceden hazırlanmış anlam hatası yapılan cümleler (örneğin Annem kitap içti, Zehra ağaçtan kalem topladı, vb.), bu cümlelerdeki anlam hatasının düzeltilmiş halini gösteren resimlerin olduğu slaytlar
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyaranlardan arındırılır. Işı ve ışık ayarlanır. Öğrencinin fiziksel ihtiyaçları giderilir. Öğrenciler birbirlerini görebilecekleri şekilde yarım ay şeklinde oturtulur. Öğretmenin çalışma sırasında kullanılacağı materyaller ortamda hazır bulundurulur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğretmen, öğrencilere ders öncesinde yanlış bir cümle söylediği için başına komik şeyler geldiğini anlatan bir anısını anlatır.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencilere "Bugün seninle, güzel bir oyun oynayacağız. Oyunumuzda ben hep hata yapacağım, siz de benim yaptığım hatayı bulup düzelteceksiniz. Bakalım, en çok kim benim yaptığım hataları bulacak ve beni düzeltecek?" diyerek öğrencileri etkinliğe güdüler.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen ders sırasında uyulması gereken kuralları hatırlatarak öğretime başlar. "Çalışmamız sırasında sizden uymanızı istediğim bazı kurallar var: 'Dinle!' dediğimde sessiz bir şekilde yüzüme bakarak beni dinleyeceksiniz. Derste sessizce yerinizde oturacaksınız. Bu kurallara uyarmanız çalışmamızın sonunda ..... kazanacaksınız." diyerek öğrenci için etkili olduğu bilinen pekiştirici ve kuralları açıklar. Daha sonra slayt açılır ve öğrencilere çalışma sırasında kullanılacak resimler kısa bir şekilde tanıtılır. "Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?" der ve öğrencilerden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir yanıt bekler. Öğrenciler hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başarılarını sallarsa öğrencilere, "Hazırsınız görüyorum, aferin size. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek öğretim sürecine başlar.
Uygulama	Öğretime başlarken öncelikle öğretmen "Şimdi beni çok dikkatli dinleyin, önce size oyunumuzu nasıl oynayacağımızı anlatacağım" der ve "Evet çocuklar, oyunumuzda ben size bazı cümleler söyleyeceğim. Ama biliyor musunuz, söylediğim her cümlede bir hata yapacağım. Sonra siz benim yaptığım hatayı düzelteceksiniz. Sonra ben slayttan resmi açacağım, hatamı doğru mu düzelttiniz yoksa düzeltemediniz mi resme bakarak anlayacağız." diyerek oyunu anlatır. Sonra öğrencilere "Ama isterseniz önce ben size nasıl oynadığımı birkaç kez göstereyim." der ve söylenen cümlede yapılan anlam hatasını düzeltme ile ilgili öğrencilere model olur. Bu aşamada öğretmen öğrencilerin dinlediğinden emin olduktan sonra ilk cümleyi söyler: "Annem kitap içti." sonra cümleyi tekrar eder. "Aaaa, dinlediniz mi bu cümlede ben çok komik bir hata yaptım, yanlış söyledim. 'Annem kitap içti', dedim. Ama kitap içilmez ki... Çok komik... Hemen bu cümleyi düzeltmem lazım. Kitap içilmez, kitap okunur. O zaman ben aslında 'Annem kitap okudu', demeliydim. O zaman düzeltiyorum, 'Annem kitap okudu', Bakalım, şimdi doğru söylemiş miyim? Açalım mı resmi, cümlemin doğrusunu mu söylemişim bakalım mı?" der ve slaytı açar. "Evet çocuklar, doğru şekilde düzeltmişim cümleyi; bakın, resimde gerçekten de kitap okuyor değil mi?" der ve öğrencilerden onay alır. Aynı şekilde üç cümle ile, söylenen cümlede yapılan anlam hatasını düzeltme ile ilgili öğrencilere model olur. Daha sonra oyun oynama sırası öğrencilere geçer. Öğretmen aynı şekilde anlam hatası olan cümleyi söyler, çocukların cümleyi iyi dinlemelerini, hatayı bulmalarını ve doğrusunu söyleyerek yapılan hatayı düzeltmelerini sağlar. En son düzeltmeleri slaytlardaki resimlerle karşılaştırılır. Öğretmen bu aşamada öğrencilere gerekli onaylayıcı ve düzeltici dönütler verir. Öğrenciler bağımsız bir şekilde hataları düzelttiklerinde oyun sonlandırılır. * Okuma-yazma bilen öğrencilere anlam hatası yapılan cümleler yazılı olarak verilip, düzelterek yeniden yazmaları istenebilir. Böylece çalışma çeşitlendirilir.

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme:

"Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı " ile değerlendirme yapılır.

Değerlendirme Materyalleri: Önceden hazırlanmış anlam hatası yapılan cümleler (örneğin Annem kitap içti, Zehra ağaçtan kalem topladı, vb.)

Değerlendirme bire bir yapılır. Öğrenci ve öğretmen bir masada karşılıklı otururlar. Öğretmen, öğrencilere "Şimdi bazı cümleler söyleyeceğim. Ama bu cümlelerde bir hata yapacağım. Sen de benim yaptığım hatayı bulacaksın, sonra da cümlenin doğru şeklini bana söyleyeceksin, tamam mı?" şeklinde çalışmada ne yapılacağını söyler. Çalışma sırasında uyulması gereken kurallar ve ödül açıklanır. Daha sonra öğrencilere "Hazırsan çalışmamıza başlayalım." diyerek dikkat işaretini verir. Öğrenciye anlam hatası bulunan cümle söylenir. Öğrenciden cümledeki hatayı düzelterek yeniden söylemesi istenir. Öğrenci doğru tepki verir, cümleyi düzeltirse hiçbir tepki vermeden kayıt çizelgesinin "evet" sütununa (+) işareti koyar ve diğer setle değerlendirmeye geçer. Öğrenci yanlış tepki verir, hatayı düzeltmez veya kararsız kalırsa öğretmen yine hiçbir tepki vermeden kayıt çizelgesinin "hayır" sütununa (-) işareti koyar. Öğrenci tepkisiz veya kararsız kalırsa soru bir kez daha sorulur. Öğrenci yine kararsız kalırsa veya tepkisiz kalırsa kayıt çizelgesinin "hayır" sütununa (-) işaretini koyar. Diğer anlam hatası olan üç cümle için de aynı süreç uygulanır. Ardından değerlendirme süreci öğrencilere teşekkür edilerek tamamlanır.

EK-1. Türkçe Dersi Öğretim Programı İşlevsel Okuma -Yazma için Önerilen Sözcükler

Tema 1: İş ve Meslek Yaşamım *		Tema 2: Eğlence ve Boş Zamanlarım **		
Başvuru Formu	Sadece Yetkili Personel	Bilgisayar Uygulamaları	Sosyal Medya	Ana sayfa
Ocak	Kafeterya / Kantin / Çay Ocağı			E-posta veya Telefon
Şubat	Depo			Giriş yap
Mart	Teknik Servis			İnsanları, yerleri ve diğer şeyleri ara
Nisan	Çamaşırhane			Arkadaşlık İstekleri
Mayıs	Personel Odası			Fotoğraf / Video Albümü
Haziran	İnsan Kaynakları			Beğen
Temmuz	Bakım Odası			Paylaş
Ağustos	Danışma			Oyunlar
Eylül	Self Servis			Hava Durumu
Ekim	Yangın Alarmı			Gruplar
Kasım	Çalışma Programı			Ara
Aralık	Sağ			Fotoğraf ekleme
Pazar	Vardiya çizelgesi			Kişileri Keşfet
Pazartesi	Sol			Takip et
Salı	Yangın Söndürücü			Kaydet
Çarşamba	Sigara içmek yasaktır			Oynat
Perşembe	Çıkış			Müzik
Cuma	Yanıcı Madde			Yaşam
Cumartesi	Giriş			
Ay	Yangın Tehlikesi			
Gün	Eldiven Kullan			
Yıl	Merdiven Kullan			
Ad-Soyad	Yangın Alarm Butonu			
Adres	Asansör			
Şehir	Personele Aittir			
Ülke	Tuvalet / WC			
Posta Kodu	Kaygan Zemin			
Telefon Numarası	Resepsiyon			
T.C. Kimlik No	Müdür			
Tarih	Ecza Dolabı			
Yaş	Amir			
Doğum Tarihi	Kapıyı Kapalı Tut			
İmza	Alanı Temiz Tut			
Ateşle Yaklaşma	Sadece Personel			

Tema 1: İş ve Meslek Yaşamım *		Tema 2: Eğlence ve Boş Zamanlarım **			
Dikkat	Sadece Yangın Çıkışı	Arama Motorları	Google	Google	
İlk Yardım	Yangına İlk Kurtarıla- cak Malzeme			Google'da Ara	
Yasak Bölge	Kaygan Zemin			Tümü	
Baret Giy	İş makinesi çıkabilir			Videolar	
Tehlikeli Bölge	Görevli olmayan giremez			Haberler	
Gözlük	Yüksek Voltaj			Görseller	
Fosforlu Yelek	Yanıcı Madde	Oyunlar	Bilgisayar Oyunları	İlgi Duyduğu Oyun Adı	
İş Ayakkabısı	Sıcak Yüzey			Play / Oynat	
Baret	Elektrik Tehlikesi			İsim	
Eldiven	İlk Yardım Noktası			Şifre	
Çıkış Değil	Revir			Yeni Oyun	
Ofis / Büro	Doktor			Devam et	
				Zorluk	
				Kolay	
				Normal	
				Zor	
				Çıkış	
				Çok zor	
				Grup Oyunları	Tabu
					Tombala
		Monopoly			
		Jenga			
		Anlat Bakalım			
		Kültür, Sanat & Eğlence	Sanatçı	Sözcükler öğrencilerin ilgi alanlarına göre belirlenecektir.	
			Şarkı isimleri		
			Video		
			Hayvanlar		
			Arabalar		
			Oyun isimleri		

* İş ve Meslek Yaşamım temasına ilişkin sözcük ve sözcük gruplarının öğretim amacı, öncelikle ilk okuma-yazma becerileri olmayan öğrencilerin hem iş ve meslek yaşamlarında güvenliklerini hem de iş ve mesleğin gerekliliklerini yerine getirmelerini sağlamaktır. İş ve Meslek Yaşamım teması için seçilen sözcük ve sözcük grupları çeşitli iş ortamlarında en sık karşılaşılan sözcüklerden oluşturulmuştur. Bu kademedeki öğrencinin ilerideki iş ve meslek yaşamının ne olacağı belirli ya da kestirilebiliyor ise o iş ortamının gerektirdiği sözcük veya sözcük grupları bu listede bulunmasa da hedeflenmelidir.

** Eğlence ve Boş Zamanlarım temasına ilişkin sözcük ve sözcük gruplarının öğretim amacı, öğrencilerin evde ya da farklı sosyal ortamlarda hayatını kolaylaştırmak, boş zamanlarını değerlendirerek keyifli zaman geçirmelerini sağlamaktır. Bu amaçla öğrencilerin ilgi alanlarını ve onlara keyif veren şeyleri belirlemek ve bu bağlam çerçevesinde sözcük ve sözcük gruplarını öğretmek önemlidir. Öğrencilerin ilgi alanları çok farklı alanlarda ve kategorilerde olabilir. Bu nedenle öğrencinin ilgi alanları belirlenmeli ve hedef sözcüklerin seçiminde bu ilgi alanlarından olan sözcüklerin öğretimine öncelik verilmelidir.